

GAZDA

AZ E. M. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 100 Lei.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
Egy szám ára — — — 8 Lei.

Főszerkesztő:
TELEKI ADÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Regală 16.
Telefon: 21-58.
Póstatakarék csekszám 40181.

Időszerű elmélkedés.

Irta: KONOPI KÁLMÁN.

Az idei nyár izgalmas, nagyszabású történelmi eseményei oly nagy mértékben kötik le mindnyájunk érdeklődését, hogy elhomályosítják a hétköznapi elfoglaltságunkkal kapcsolatos történéseket. Mintha gazdaközéletünk során is érezhető volna ez a háttérbe szorulás.

Mégis mindazok, akik megszokták, hogy az események okait, körülményeit, céljait kutassák: tisztában vannak azzal, hogy a hétköznapi munka rendjének fontossága nem áll hátrább a nagy világpolitika legfeltűnőbb eseményeinél. És hogy ezeknek az eseményeknek mozgatója és egyben célja is a hétköznapi élet és munka területén keresendő.

Azok a mindnyájunkat csodálkozással eltöltő sikerek, amelyeket a német hadsereg működésbe lépése óta elért, egy népakarat összefogásának, céltudatos megszerzésének és az ennek alapján folytatott kitarító hétköznapi munkának eredményei.

De vajjon az együttakarásnak, a céltudatos megszerzettségnek, a kitarító munkának csak a hadviselés terén lehetnek-e ilyen kimagasló eredményei?

Látszólag csak olyankor mutatkoznak egy nép életében ilyen vakító fényességű sikerek, amikor egy nagy közösség fennmaradásának, vagy pusztulásának, érvényesülésének, vagy szolgasorsba törésének kérdései katonai fegyelm uralma alatt kerülnek elődöntésre. Ilyenkor nincsen idő és lehetőség a dolgok elődázására, a kényelmes húzódozásra. Ilyenkor mindenki megsokszorozott figyelemmel fordul a vezéri megnyilatkozások felé. Az adott irányítás megértését nyomon követi az elhatá-

rozás, ezt pedig a friss lendülettel végrehajtott meggyőződéses cselekedet. Ennek a folyamatnak eredménye a siker.

De minden háborús politikai siker csak félértéket jelent, mert csak utakat nyit és területeket hódít egy későbbi békés tevékenység számára. Ha ez a tevékenység egészséges elgondolásában, egységes megszervezésében, friss lendületében nem egyenrangú a háborús sikerek kivívásával, akkor a katonai győzelmek eredménye nem jut el az igazi beteljesedéshez.

Ezeket megfontolva, bátran állíthatjuk, hogy a mai gazdaszervezkedésünk van olyan fontos és szép dolog, mint a legbámulatosabb hadi sikerekre vezető szervezkedés, ha vezérei és közkatonái nem is állnak a bámulatnak és lelkesedésnek oly vakító fényözönében, mint amazéi. Ők lerombolnak egy régi világot. Mi egy újat kell, hogy felépítsünk. A mi munkánk, a mi igazán keresztényi szellemű összefogásunk nélkül nem születik meg az az új, az a szebb, jobb, igazságosabb világ, amelyért annyi anya vesztette el gyermekét, annyi asszony férjét, annyi gyermek kenyérkereső apját.

Gyönyörű szép dolog, ha a katona hazájáért, övéért ha kell, meg tud halni. De nem kevésbé szép dolog, ha a gazda egy hosszú, munkás életen át gazdatársaival összefogva, igazi keresztény szellemben, világosan megértett okos tervek szerint dolgozik, épít hazája és övéi szebb jövőjéért.

Ennek tudatában gondoljunk Egyesületünk nagy hivatására és figyeljünk Vezérünk irányító szavaira.

Augusztus hó.

I. A szántóföldön.

A nyugati falvak csendjét a cséplőgép búgó zenéje váltotta fel, míg a székely falvak határai még hangosak a szorgalmas aratók énekétől. A mezősségi gazdák sietve hordják az Istenáldását, az arany szemű gabonát. A legszorgalmasabb munkaidőben vagyunk és jól kell beosztanunk azt a pár szép napot, hogy mindenre jusson.

Aki viaszos érésben aratta a gabonát, lehetőleg kaszával, az jól kihasználhatta a gabonának kalangyában történő beérési idejét és elvégezhetette a tarlóbuktatást. Azonban az idei esős nyár lehetővé teszi a tarlótántást még ott is, ahol egy kissé megkéstünk ezzel a munkával. Ha van elegendő igaerőnk, végezzük el mielőbb. Leggyorsabban a tárcsás boronával érjük el célunkat, ha nincs, kultivátort, sőt a hosszában és keresztben járatott, nehezezzel ellátott boronát is használhatjuk. Amennyiben ekével hántjuk a tarlót, szántás után azonnal boronáljuk. Jó trágyaerőben levő földek felületlenül ajánlatos a kettős természetű. Vessünk a tarlóba kukoricát csalamádénak, muhart vagy tarlórépát. Esetleg egy vékony, szántáselőtti trágyázással segítjük elő ezen növények fejlődését. Augusztusban vetjük a rozsos őszi takarmánykeverékeket is, úgymint a rozsos őszi búkkönyt, rozsos őszi borsót és a rozs és repcekegyéből álló készhelyi keveréket is. Részesítsük előnyben a rozsos szőszbúkkönyt, amely a tél fagyát a multévi tapasztalataink szerint, a legjobban kibírta.

Augusztus végén és szeptember elején elérkezett az ősziárpa és rozs vetési ideje. Csak a téli fagy előtt jól megerősödött és kellően bokros vetéstől várhatunk sikert.

II. Rét és legelő.

A rétet kaszálás után boronáljuk meg. A júliusi rendkívül esős időjárás azt eredményezte, hogy a széna ára ma-holnap eléri a gabonáét. Ezért fokozott figyelemmel legyünk a mesterséges takarmányok gondos kaszálására és szárítására. Kecskéken, svédhuzalos szárítón és esőmentesen, szépen száríthatjuk a ma annyira értékes takarmányt. A sarju behordásakor, ha az idő még mindig nedves lesz, ajánlatos lesz a szénához hasonlóan a sarjút is jó bőségesen szózva eltenni.

A legelőkön sok tennivalónk lesz augusztusban, mert az elszaporodott kőkénybokrok irtására ez a legalkalmasabb idő. Márpedig kőkénybokorban sehol sincs hiány. Ha megfelelően előkészítettük a talajt, a hiányos gyepfoltok pótlására, megkísérelhetjük a bevetést. A siker azonban nagyon bizonytalan, mert az ilyen vetésre a talajt kertszerűen apróra kell elmunkálni.

III. Allattenyésztés.

A legelő ugyan nem sült ki, sőt ahol sík fekvésű, szinte egész júliusban vízben áll, de a jószág még sem javult meg rajta, mert menedékhelyet nem találva, sok fázástól és a vizes fű okozta hasmenéstől sok helyen lefogyott. Ezért, — különösen növendékállatoknál elengedhetetlen a legelőn egy bármilyen egyszerű fedett karám, — ahova hosszas esőzések idején, bevonulhatnak.

A vérfrissítésre szolgáló cigája kosokat most osztja ki az EMGE. A sertésakció során kiosztásra kerülő emékre az előjegyzéseket most vesszük fel.

IV. Kertgazdaság.

Egyes gyümölcsfák a általában rossz termés ellenére is tele vannak gyümölcsevel. Ezeknek ágait támasszuk alá és ahol a gyümölcs túl sűrűn áll, idejében ritkítsuk meg, mert úgy járunk, mint a barackkal, a sűrű állású gyümölcs fejletlen marad és megtelik mindenféle betegséggel, s a kereskedelem részére úgyszólván értéktelen marad.

A paradicsom rothadása és levéltetvesége, valamint a burgonya levéltetveségei ellen permetezzünk 1%-os bordói lével.

A szamóca táblák a letermés után kitisztítandók, a meggyökeresedett sarjindákat ássuk ki és használjuk fel új telepítésre.

A hulló gyümölcsöt tekintve, hogy nagyon tele van mindenféle gombabetegség szaporodó spóráival, gyűjtsük össze rendszeresen és elásva semmisítsük meg. A nem tulságosan romlottat használjuk fel pálinkafőzésre. Arra különösen vigyázzunk, hogy a fákra se maradjanak mumiává aszott rothadt gyümölcsök, mert azok az egész termést megfertőzik.

V. Szőlőgazdaság.

A levél- és fűtperonoszpóra még a leggondosabb gazdánál is okozott károkat. Augusztusban figyeljük gondosan a töveket és fertőzés esetén azonnal permetezzünk, vagy még inkább porozunk rézmészporral. Lisztharmit ellen kénporozással védekezünk. Bár gyenge termés ígérkezik, a hordókat mégis gondosan készítsük elő a szüretre.

VI. Az EMGE kérése.

Elérkezett a leszámolás ideje. Az elvetett mag nyomán az EMGE is aratni szeretne. Felkérjük gazdatestvéreinket, hogy levélben vagy akár levelezőlapon számoljanak be arról, amit az EMGE tanításaiból és az ERDELYI GAZDA tanácsaiból megvalósítottak. Milyen eredményt értek el a nemesített vetőmaggal, a kukorica négyzetes vagy sima művelésével, a svéd huzalos szárítással, a takarmányerjesztéssel, silók építésével, nemesszármazású tenyészállatok használatával, okszerű takarmányozással és gyógyítással, egy szóval, minden gazdasági kérdésben adott tanácsainkkal.

NÖVENY- TERMESZTÉS TRÁGYÁZÁS

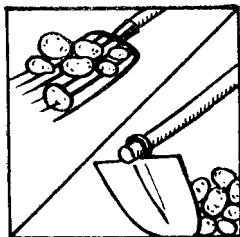
Kezves Gazdatestvéreim!

Régi szerb gazdamondás szerint augusztus lenyomja a gazdát a földre, fáj a háta a sok görnyedéstől, de vigaszt is nyújt a betakarított termés. Az éjszakák megnyulnak s így a több munka után hosszabb a pihenés is. Augusztus általában a betakarítás hónapja s ezért igen

sok szép száraz napra van szükségünk, hiszen a német közmondás is azt tartja: „Májusi portól és az augusztusi sártól óvjon meg az Ég.”

Kedves Gazdatestvéreim! É hó utolsó hetében mindenütt kiszedésre kerül a már általánosan elterjedt korai burgonya, a „Gülbaba”. Ezzel kapcsolatosan most, a burgonya betakarítása előtt, fel kell hívnom figyelmüket egy igen eharapozott rossz szokásra. Nagyon sok helyen villával borítják ki a burgonyafészkekből a termést, a villa pedig sok gumót átszúr. Az átszúrt gumók a sérülés helyen megfeketednek és használatkor ezeket a háziasszonyok kivágják és városokban a hulladékkal kárba veszik. Ezért étkezési burgonyánál csakis a kapával való kiszédést ajánlom, mert így a kapától sérült gumók külön válogatva, nem kerülnek a fogyasztóhoz s így azt nem károsítjuk meg. Magunk pedig a sérült gumókat takarmányozási célokra sertéseknél, baromfiaknál gazdaságosan felhasználhatjuk.

A Gülbaba-burgonya bár korán kerül kiszedésre, igen jól eltartható. Ezt évek óta tapasztalom, mert még július hó végén is teljesen étkezésre alkalmas állapotban van az előző évi termés. Az eltartás hűvös helyet igényel. Legalkalmasabb a jól szellőztethető pince. Ezt a

tárolás előtt ajánlatos alaposan kikéneezni, elpusztítva így a különböző kárt okozó gombákat. A jól elzárt pincében a hordók kénezéséhez használt kénlapok elégetése a legalkalmasabb és legegyszerűbb. A kiszedés után a burgonyát jól leszalmázva néhány napig szikkadni hagyjuk. Pince hiányában, őszig száraz, hűvös helyen raktározzuk el (csűrökben, kamrákban), majd a hűvösebb idő beálltával szokásos módon jól elkészített prizmákba, kellően leszalmázva és földelve teljük át ezt az értékes étkezési fajtát. Vigyázzunk e burgonyára,

ennek kivételével minden fajta elvényt és degenerálódott. (L. Köztelek 1940. évf. 584. oldal.)

A védőnövény lekerülte után fejlődésnek induló lóherést időnként át kell vizsgálni és ha abban arankát találunk, irtását azonnal végrehajtani. A beteg foltokat tövig le kell kaszálni. Lehetőleg távolabb, mint a megátamadott terület. A lekaszált növényeket ott helyben összegyűjtjük, szalmával körülrakjuk, petróleummal meglocsolva, elégetjük. Az irtás helyét jó mélyen fel kell ásni és újból bevetni lóherével, vagy lucernával, hogy a terület üresen ne maradjon. A lekaszált területen lehet 3%-os rézgalic vagy 5—8%-os ardit, vagy 5—10%-os kuszktután permetezéssel is irtani az arankát. Egy négyzetméter területhez körülbelül 1 liter oldat szükséges.

A permetezést száraz, napsütéses időben kell végezni. A kuszktután és ardit permetezés után a növényzet ugyan elpusztul az arankával, de az első eső után kihajt. Ha az aranka még magba nem ment, az összegyűjtött arankás növényt fel lehet etetni. Elkerülhetjük e munkálatokat, ha vetőmagul kizárólag arankamentesített és államilag ellenőrzött vetőmagot használunk és azt megbízható helyről vásároljuk.

A takarmánytermelés népszerűsítése indokoltta teszi, hogy az őszi takarmány keverékekről is röviden megemlékezzünk. Az őszi gabonának (rozs, árpa, búza) egy pillangósvirágú növényvel való keverékét (szöszösbükköny, őszi borsó, pannon bükköny) nevezzük általában őszi takarmánykeveréknek. A vetőmag összekeverési aránya rendszerint 2/3 rész pillangós virágú növény, 1/3 rész gabona. A keverés mértéke ürmérték. A tavaly egyik levelemben már ismertettem a Pannon-bükkönyt és a Legány-féle keveréket. A szöszösbükkönyös rozs a legszárazabb homokban is megerem. Zölden épp úgy, mint silózva, minden állat szívesen eszi. Fagyállósága igen jó. Az őszi bükköny búzával nagy tömegű és jó takarmányt ad abban az időben, amikor a rozsos keverékek már elvényttek. Hosszú télen az őszi bükköny kifagyhat. Kaszálása mindig a ro-

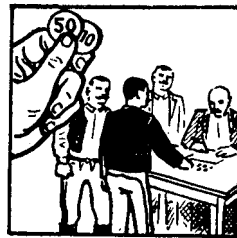
zsoz bukköny után következnek. Az őszi boros keverékek nagy hátránya a könnyű kifagyás és a lisztharmat kártétel. Ezért ennek a termelése kisebb méretekre van korlátozva. A lisztharmatos borsos keveréket vemhes tehenekkel, nagy elővigyázatossággal kell etetni. Esetenként pillangós helyett mást vetünk őszi kalászzal. Így pl. a keszthelyi keverék rozsos repceből áll. Egy kataszteri hold vetőmag szükséglete 40 kgr. rozs és 5 kgr. repce (káposztarepce) augusztus 20-a körül vetendő. Először a rozst, rá keresztben a repcét. Trágyázás iránt igen hálás. Puffasztó hatása miatt etetés előtt egy napig renden fonnyasszuk.

A cséplések befejezte után a közös rakodóról mielőbb szállítsuk haza a szalmát, polyvát és töreket. Jól rakjuk össze és ha van hely, a zabpoly-

vát fedett helyre, vagy padlásra raktározzuk el, mert a tél takarmány nehézségeit ezekkel könnyebben áthidalhatjuk.

Kedves Gazdatestvéreim! Cséplés után szokta a gazda rendezni tartozásait, ne feledkezzenek meg ekkor mi a kötelességük az E. M. G. E. iránt! Rendezzék tagdíjikat, ezt kérem most és vagyok

Berend, 1940 augusztus 1.

magyar gazdatestvéri szeretettel

BIKFALVY FERENC.

Asztagrakóknak.

Ilyen búzatáblákat sem láttam még! Lehajtott fejű, aszott kalászkok kandikálnak ki a tenyernyi gyom közül. — Másutt könyörögve emelik fel rozsdás fejüket a sok zöld sarjhubúza közül, kaszáért esedezve. S

a kasza sok helyt késik. Késik, mert nincs ki a kezébe vegye. Ahol pedig a kalangyák felsorakoztak, ott olyan zöldek a sok gyomtól, mintha friss takarmányt kötöttünk volna kérébe.

Egy bizonyos: pergési veszteségünk az idén nem igen volt, mert hol a hirtelen változó eső és hőség szorították be a szemet, hol az állandó nedvesség tartotta zsengén a kalászt.

Tehát borulátásom az idej termést illetőleg sajnos, teljes mértékben igazolódott.

Az okos gazda az idén óráról-órára figyelemmel kísérve, addig szárította lábón a kéréket, amíg csak lehetett s asztagba hordott gabonát július végén még elvélve is alig láttam.

Nem tudhatjuk, hogy a eséplésre mikor kerüül sor, tehát az asztagokat úgy rakjuk, hogy ne fájjon a fejünk a behordott gabona sorsa miatt. Az amugy is nyirkos gabonának helyét jól készítsük el. Ahol a eséplő-állás

lesz, az asztagok helyét elegyengetjük, a gyepet lesaraboljuk és szalmával behintjük, hogy a nyirkosodást ezzel is megelőzzük. A „gereblyélést“ ne tegyük a rendes kérék közé, mert ebben sok a földmorzsalék és öszszeporozza a tiszta kéréket is.

A nedvesebb kéréket hordjuk az asztag tetejébe s a fedőkéréket úgy illesszük egymás felé, hogy az asztagon mélyedés ne képződhessék, mert akkor az asztag még könnyebben beázik.

Az asztagba rakott gabona mindig felmelegszik, izzad. Minél nedvesebb a gabona, annál erőteljesebb az izzadás és a felmelegedés. Mi lesz ennek a következménye? A gabona szivós lesz, sőt néha egészen megnyirkosodik, mert a sejtekben levő víz kihajtódik.

Amíg a fölmelegedés az 54 C^o-ot meg nem haladja, (tudjuk, hogy a melegvizes üszög elleni csávázásnál is ez a melegítési határhőfok), addig nem lesz baj a csiraképeséggel, de mihelyt ezt meghaladta, a csiraképeség megsemmisülhet, sőt még a szalma is megszemesedhetik.

Szerencsés esetben az asztag lehül. Csépleni csak fölmelegedés előtt vagy lehülés után kezdjük, mert a fölmelegedés idején a gabona szivós és nagyon sok szem a szalmában maradna.

Ezeket véssük jól emlékezetünkbe!

NM

SACK ekék, vetőgépek, Heid triőrök

KLUSCH JÁNOS CLUJ, Calea Regele Carol II. Nr. 113. — Telefon: 26-45.

Búza-vetés előtt.

Irta: *Pikfalvy Ferenc.*

Gazdáink szántóterületének legnagyobb részén búza termelés folyik. Innen van az hogy gazdáink boldogulása mindig a búzatermés nagyságától, annak minőségétől és értékesítési lehetőségétől, árának alakulásától függ. Ezért fontos tehát mindent elkövetni, hogy a termés nagyobb, a minőség pedig jobb legyen.

Közismert dolog ugyanis, hogy a minőségi búzatermés elsősorban a fajta és az éghajlat, másodsorban a többi termelési tényező függvénye. Az éghajlatot nincs módunkban szabályozni de a többit igen.

A fajta kérdésének eldöntésében gazdáinknak nagy segítségére van az évek óta kitűnően bevált FEMGE vetőmag akció. Ennek révén megfelelő vetőmaghoz juthatnak a gazdák. Belterjesebb viszonyok között, korai vetés lehetősége mellett ajánlja a bányai búzákat különböző fajtáit: nevezetesen a bányai 1201. 1205 számkás fajtákat és az 505, 546 tar búzákat. Későbbi vetésre külterjesebb viszonyoknál, kukorica utáni vetésre az ODVOS 241 kipróbált és mindentekintben kiváló fajtát. Így a fajta kérdés eldöntésében a gazda már kitaposott úton haladhat.

A helyes elővetemény megválasztás már a gazda képességeinek fokmérője. A búza igényes fejlődéséhez, sok könnyen felvehető tápanyagot kíván. Ennek fontos, hogy az elővetemény korán lekerülő legyen. Jó előveteményei a búzának: őszi takarmány keverék, hiborhere, zabosbükköny, repace, mák, dohány, korai esalamádé, korai burgonya (Güllabá) vöröshere stb. A szója talajoltás nélkül egyike a búza legrosszabb előveteményének. A kukorica nem tartozik a jó elővetemények közé, bár a jó erőben levő folyómenti talajokon mennyiségileg jó termést ad. Itt ajánlatos is a rövidebb tenyészidejű, kisebb gyökérezettel bíró fajtákat termelni, — ha utána búzát kell vetni. A takarmánynövények mint jó elővetemények, csak zölden vágás esetén jönnek számításba. Magnak hagyva már más elbírálás aláesnek, mert ez már több nedvességet von el a talajból, több tápanyagot és a talaj maradványai is nehezebben korhadnak, s a búza vetés idejére így igen gyakran salétromhiány áll elő.

Talajelőkészítésnél fontos, hogy vetésre egyenletes tömörségű, de nem túltömött és

kellő nedvességű legyen a vetőágy, továbbá, hogy az időközi talajmunkálatoknál a szántás sohase legyen rögös. A talaj hosszabb időn át ne legyen üreges. Időközben irtjuk a gyomot és konzerváljuk a nedvességet. Kitűnő eredményeket lehet elérni korai burgonya után az eke nélküli Manninger féle talajműveléssel, amikor is rugós kultivátor többszöri alkalmazásával készítjük elő a talajt vetés alá. Ezirányú kísérletemről számszerű adatokkal későbbi időpontban fogok beszámolni.

A trágyázás kérdése az előveteményről dől el. A jól állótrágyázott elővetemény mindig megfizeti a búzánál is a befektetést. A mai körülmények a nitrogén és foszfor műtrágyák alkalmazását beszerzési nehézségek miatt lehetetlenné teszik de azért szükségességét állandóan hangsúlyozni kell. Különösen a kukorica utáni búzánál van fontos szerepe a nitrogén trágyáknak, mert a korhadás folytán fellépő salétromhiányt így pótolhatjuk.

A jó vetőmag megkívánja a kellő takarítást és a megfelelő csávázást. A csávázás végezhető akár nedves, akár száraz eljárással. A nedves eljárásnál a legelősebb a rézgálicos eljárás és elterjedésének állandóságát sok előnye biztosítja. Helyesen keresztülvive, különösen kisgazdáknak igen ajánlható mód.

Egy nagyon fontos kérdésre kell kitérnem, a vetőmag mennyiségének kérdésére. E kérdés eldöntésében döntő adattal szolgált a folyó év. A kemény tél a és a késői kitavaszkodás a búzáknál semmi bokrosodást nem hozott, pedig gazdáink a vetések elsűrűsödését a bokrosodástól várják mindig. A bokrosodás elmaradását a sűrűvetéssel pótoljuk. A sűrűvetésnek az is előnye, hogy hamarabb szárba indul és gyorsabban érke. E körülmény fontosságát nem kell külön kihangsúlyoznom.

Viszonyaink között kataszteri holdanként

Az odvosi 241-es őszi búza

eredeti, a nemesítő által szavatolt, fajtaazonosságú és tisztaságú

vetőmagja megrendelhető

az odvosi növénynemesítő gazdaságban, u. p.: Conop, Arad-megye.

3 millió magot kell elvetni vagyis a 35 gr. 1000 szemsúlyu búzából 105 kilogramot 40 gramosból 112 kgr-ot. Mindenesetre a vetőmag mennyiség az adott körülményekhez igazodik tekintetbe véve a vetés időpontját is.

A vetésidőjére pedig legyen útmutató, hogy a bánykúti fajtákat legkésőbb október hó 20—25-ig okvetlen el kell vetni és az odvosít november hó 5-ig. Az idei év megmutatta, hogy azok a búzák, melyeket korán vetettek jobban

birták az idő mostohaságát és a fagy kemény pusztításait.

A vetés keresztülvitelének egyedüli helyes módja a géppel való sorba vetés. A kormányzat is nagy vámkedvezményt nyújt a vetőgépek beszerzésénél, hogy gazdáink ezt a nélkülözhetetlen eszközt könnyebben szerezhessék. A vámkedvezmény elnyerésének módzatait az EMGE az érdeklődőkkel készséggel közli.

A csapóesők.

Az idén bőven volt részünk csapóesőkben. Azt sem tudtuk mi tévők legyünk egy-egy hirtelen jött záporosó után. A porhanyosra megkapált föld újból elsimult mind az asztal. Az utána következő heves napsütésben kőkémmé szikkadt és több ujnyi széles repedések keletkeztek rajta. Még ez volt a jobbik eset és örvendtünk, ha ennyivel megúsztuk. Sok helyen különösen a kapásnövényekkel gyéren borított többé-kevésbé meredek domboldalakon a termő talajréteg egy részét is elvitte a lerohanó esővíz és a kukoricaszárak kitakart gyökérzetét figyelmeztetnek földünkön, hogy tennünk kell valamit.

De mihez is fogjunk? Melyik szerszámunkat vegyük elő? Jól megfigyelhette minden gazda, hogy azon a talajon, ahol a szántások iránya derékszögben (vinkliben) keresztelte a lejtő irányát és a kukorica sorok is a lejtővel keresztirányban haladtak aránytalanul kevesebb kárt okoztak a záporosók, mint ott ahol fel-le szántottak és a kukorica, répa, vagy más kapásnövényeink is a lejtő irányában voltak elvetve. A lejtővel keresztben szántott földeken kis hantok, mélyedések mindannyi vízfogók keletkeztek. A gép- és kézikapálással a sorközöket állandóan porhanyóan tartottuk, mélyítettük és ha ezek a lejtővel keresztben álltak, sok esővizet felfogtak. Viszont ha sorok iránya a hegyre felfelé haladtak éppen az ellenkező eredményt értük el, a záporosó könnyen elvitte a felporhanyított termőföld egy részét és kimosta a tápanyagok nagyrészét is.

Ezek szerint a csapóesők utáni földmunkákat úgy kell irányítanunk, hogy az említett károkat a lehetőséghez képest csök-

kentsük. Általános szabály, hogy minden záporosó után fel kell porhanyítanunk a talajt. E célra a gépkapa a legmegfelelőbb eszköz, de amennyiben csak lehet, a lejtővel kereszt irányba járattva. Ott, ahol a művelt növény sorai a lejtő irányába haladnak, csak kézikapálással kapálhatunk és ez alkalommal készítsünk minél több vízfogó mélyedést a kapás növények körül. A mélyítést — tányérozást — természetesen csak ritkán álló növényeknél végezhetjük, pl. kukoricánál, a soron sűrűn álló növényeknél viszont sokat segíthetünk a hantos kapálással.

A kapáláson kívül még sokat segít a csapó esők káros következményei ellen a kapásnövény táblán gyenge lejtővel vezetett ferde vízvezető árok. Ezeket vetés után a legkönnyebb meghuzni ekével, de kapálás alkalmával is kiképezhetjük, igaz, hogy jóval több munkával.

A fentiek minden haladó gazdát megfontolásra készítenek. A szántóföld megmunkálását a jövőben úgy kell irányítanunk, hogy az említett károkat kiküszöbölhessük. Erről az Erdélyi Gazda hasábjain rövidesen ismét írni fogunk. S.

REPCEMAG

átvétele a Nemzetgazdasági Miniszterium rendelkezéseinek megfelelően a legközelebbi **finomító növényi olajgyárban**

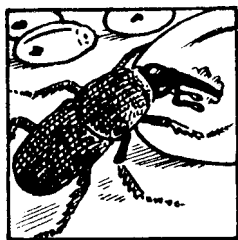
„VEGETOL“

Cluj, Strada Romulus 33.

történik.

Magtárak tisztántartása.

Irta: Nagy Miklós.

Mielőtt a gabona magtárba kerülne, végezzünk alapos tisztogatást. Tudvalévő dolog ugyanis, hogy a piszkos magtárak a fő fészkei a gabonát pusztító magtári zsizsiknek.

A gabonaszizsiket saját kárán legtöbb gazda megismerhette. Sokan nem is tudják, hogy zsizsik van a magtárjukban, mert a zsizsik a sötét, nedves és nyugalmas helyeket szereti, ezért inkább a gabonagarmada fenekére húzódik. Téves az a felfogás, hogy a zsizsik a szabadban is él, mert hiszen bizonyos, hogy csak magtári kártevő. Kb. 4½ mm. hosszú, sötét barna, vagy fekete, hengerded testű, ormányos bogár. Lassu mozgású, repülni nem tud.

Testének kifejlődése nagyrészt a gabonaszemek belsejében megy végig, búzába, árpába, rozsha, kukoricába és néha a zabba helyezi tojását a nőstény. Ormányával lyukat fur, behelyezi tojását, a lyuk nyílását pedig kívülről nyálával úgy betapasztja, hogy észre sem vehető. A tojásból néhány nap múlva kukac kel ki, amely a gabonaszem belsejével táplálkozik. Ugyancsak a magban alakul át bábbá, majd bogárrá alakulva kibúvik a gabonaszemből.

Meszelés előtt a magtárat alaposan kitakarítjuk, mindent kihordunk.

Egyetlen zsizsikapár évente, a három nemzedékkel 6—8.000 darabot is szaporít.

A zsizsik ellen klormésszel védekezünk. A klormésszel készített mésztej nemcsak a zsizsiket, de a gabonamolyt, lisztbogarat, a sekélyebb lyukakban tartózkodó egerek nagyrészét is megöli, a penészedést és egyéb rom-

lást okozó baktériumokat és gombákat szintén elpusztítja, tehát az egész magtárt fertőtleníti is.

A klormésszel való meszelést csakis üresen álló magtárban végezzük, mert a szövetneműeket és fémalkatrészeket megtámadja. A meszelést minél melegebb időben végezzük, mert ilyenkor erőteljesebben lélegzenek a rovarok, tehát nagyobb mennyiségű klor-

25—30%-os klormésszel zárt, leragasztott ablakú, ajtójú magtárban, mindent lemeszelünk.

gázt szívva magukba, biztosabb hatást érünk el. Széljárta időben természetesen nem fogunk klormésszel meszelni.

Hogyan végezzük a meszelést?

A mésztej elkészítése.

Felmérjük a magtár bemeszezendő felületeit. Minden bemeszezendő négyzetméterre 10—12 dkg. klormész szükséges. Ha tehát a magtár, padló, oldal és plafon felülete mondjuk 112 m², akkor 11.2 kg. klormészre lesz szükségünk. Ezt a mennyiséget egy fakádba öntjük és annyi vizet adunk hozzá, hogy sűrű pépszerű oldatot nyerjünk. Elkeverjük s ha már teljesen átnedvesedett, állandó keverés közben hozzáadunk 45 liter vizet, szóval egy kb. 25—30%-os oldatot készítünk.

A magtár előkészítése.

Kinyitjuk az összes ajtókat, ablakokat és a magtárat alaposan kiséperjük. Mindent kihordunk a magtárból, kivéve a nem mozdítható fémtárgyakat, melyeket olcsó olajjal vastagon lekenünk. Most az összes ajtó, ablak körüli réseket, valamint minden más nyílást papirszeletekkel leragasztunk, hogy légmentesen lezárhassuk a magtárt.

A meszezés keresztülvitele.

Az elkészített mésztejet közönséges meszelővel juttatjuk a falakra. Először az oldal-falakat, utána a menyczetet meszeljük le, úgy, hogy minden négyzetméterre kb. 4 dl. mésztej jusson. A megmaradó mésztejet aztán a padlóra rozsás öntözőkannából kiöntözzük, különösen a sarkok, falak mentén bővebben. Amikor az egész felületet lemeszeltük, az ajtót lezárjuk és kívülről agyaggal letapasztjuk. 5—6 napig így hagyjuk a helyiséget, ezalatt a falra felmeszelt mésztejből kiszáll a klorgáz és a magtárban lévő rovarkártevőket megöli. 5—6 nap múlva kinyitjuk az ajtókat, ablakokat és a magtárt pár napig szellőztetjük.

Ha az időjárás nagyon száraz, előzőleg a magtár egész belső felületét tiszta vízzel bepermetezzük, hogy a mésztej jobban tapadjon.

Mire kell vigyáznia a meszelő embernek?

Hogy a mésztej a szemébe ne fröccsenjen, ajánlatos egy a cséplésnél is használatos védőszemüveget feltenni.

Ha meszelés közben már igen sok klorgáz fejlődnek, — amit erős szagjáról rögtön észrevehetünk, — több rétegben összehajtott vizes ruhát kötünk az orrunkra.

Megeshetik, hogy a klormésztej megtámadja kezünket. Ezt elkerülhetjük, ha kezünket sűrű gépolajjal, vagy valami zsiradékkal bedörzsöljük.

A meszeléshez csak rosszminőségű, oeska ruhát használjunk, mert a ráfröccsenő klormésztej a ruhát megtámadja és tönkreteszi. A rossz sárcipő, vagy fapapucs lesz a legalkalmasabb lábbeli a meszelés időtartamára.

Tarlónövényekkel pótoljuk az elemi csapások által elpusztított termésünket.

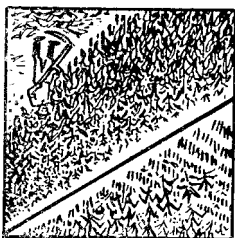
Irta: *Benedek Pál* E. M. G. E. felügyelő.

A rendkívül szélsőséges időjárás ország-szerint, de különösen a székellyföldi megyékben óriási károkat okozott. A nyár vége felé közeledünk és állataink részére alig sikerült egy kevés száraz takarmányt biztosítanunk. Nagyon fé-

lős, hogy megisméllódik a multesztendei takarmányhiány, ami az anugy is csekély állatállományunk további csökkenéséhez vezetne, vagy állataink a gyenge takarmányozás miatt teljesen lerorolának. *Mindkét eshetőség nagy veszélyt jelent, ezért készüljünk fel jó előre és hártsuk el a veszedelmet kettős termeléssel és a nagytömeget adó zöldtakarmány növények silózásával.*

A másodtermésű tarlónövényeink közül a székelly megyék körülményeinek legjobban a következő négy felel meg: esalamádé, köles, muhar és harieska.

A *esalamádé*, mint minden gyorsan fejlődő és nagytömeget adó takarmányfélések jó táperőben lévő talajt igényel. Kétféle módon természetjük: sűrű vetéssel és távolabbi 45—60 cm-es sortávra való vetéssel. Melegebb vidéken, ahol az őszi fa-

gyok később lépnek fel, véleményem sze-

rint, mint esöves esalamádét (silótengerit) is természetjük. A esöves esalamádé termesztése csak annyiban különbözik a sűrűn vetett esalamádétól, hogy nagyobb, 45—60 cm. sortávra vetjük a kukorica fajta szerint és a kikelés utáni 7 napra történő boronáláson kívül kétszer megkapáljuk. A soron azonban sűrűn hagyjuk. Ezuttal is felhívom a silótulajdonosok figyelmét, hogy a korai fagyok által bántott, tehát a dértől esipett esöves esalamádét silózásra nem ajánlom, mivel erjesztésre éppen a megfagyás miatt nagy kockázattal jár és ritkán sikerül kifogástalanul.

Fajtiszta, fajazonos,
szavatolt csiraképeségű

eredeti erfurti, hollandiai és dániai

Főzelék
Zöldség
Virág
Fű

és nemesített
takarmány
és répa

MAGVAK

„TRIFOLINO“

magtermelés és magkereskedésben kaphatók
Cluj, Piața Mihai Viteazul 38.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.

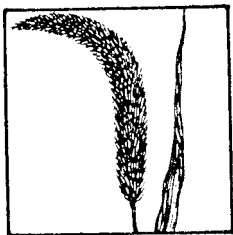
Árjegyzék ingyen.

A sűrű csalamádé vetőmag mennyisége katasztrális holdanként 60—70 kg. Legmegfelelőbb a lófogú tengeri, egyáltalában a bokrosodásra, vagy fiasodásra hajlamos fajták. Kövér földben és jó időjárás esetén nagytömegű takarmányt ad, csupán az a hátránya, hogy fejrjében igen szegény. Ezért vetéskor ajánlatos a vetőmagba 10—12 kg. Viktoria borsót, bükkönyt, vagy, ha van szösös, vagy pannon bükkönyt kat. holdanként belekeverni. Az ilyen keverékesalamádé zölden etetve kiválóan alkalmas úgy tejelőtehéneknek, valamint növendék állatok takarmányozására. Megszáritva rendszeren meddő fáradozás, Tánácsosabb silózni, vagy a korai fagytól ért csalamádét hagyjuk a lábán megszáradni, azután kaszáljuk le és kötözzük fel kékébe.

A köles megfelelő magtermost későn vetve csak kedvező időjárás esetén hoz. Annál megfelelőbb vetése takarmányozási célokra, mivel gyorsan növekedik és nagyon dús levélzete van. Vetőmagszükséglet 30—40 kg. holdanként. A vetőmaggal

ne takarékoskodjunk mivel a kikelés utáni első hetekben a köles lassan fejlődik és a nem kellő sűrűségű vetést a gyom könnyen elnyomja. A magágyat nagyon finomra kell eldölgözni, mert az egyenlő kelést a köles által megkívánt sekély vetés mellett csak így biztosíthatjuk. Vetés után használjunk hengert a kikelés meggyorsítására. Ha a fiatal növények elérik a tenyérsnyi magasságot, gyomirtó fésűvel, vagy könnyű boronával fogasoljuk meg a táblát. A talaj kérgesedése esetén a fogasolást több ízben megismételhetjük. A kölest akkor kaszáljuk, amikor a zászlóját már kihányta. Takarmányértéke kisebb, mint a csalamádéé. Mázsánsként 5.5 kg. keményítőértékkel bír. Fehérjetartalma a keményítő értékéhez viszonyítva kielégítő.

A muhar a köles közeli rokona, melyet kimonodottan takarmányozási célokra tenyésztettek ki. Epen ezért aki csak teheti és vetőmaghoz juthat, részesítse előnybe a kölessel szemben, már csak azért is, mert táp- vagy keményítőértéke kétszeres a kölesénél. Úgy a muhar, mint a köles, a talaj tápanyagtartalma iránt nagyon igényes. Ezért ha az elővetemény nem kapott trágyát, ajánlatos vetés előtt gyengén trágyázni. Nagy előnye a muhar és köles félek-

nek, hogy kevés csapadék esetén is aránylag elég magas termést hoznak. A muhar vetőmagszükséglete kat. holdanként 20 kg. és vetése, boronálása azonos a kölesével. A muhart akkor kaszáljuk, amikor a kihányt fejek kezdenek a zöldes színből a sötétbarnába átmenni. A muhar könnyebb homokos talajon is jól díszlik.

A haricskának, vagy tatárkának két fajtája ismeretes. A barna és ezüstsziürke magu haricska. A barna magvut inkább magtermelésre, míg az ezüstsziürkét kimonodottan takarmánytermésre tenyésztették ki. A jó erőben lévő földet nagyon meghálálja, csapadék szempontjából valamivel igényesebb, mint a muhar. Azonban homokon is elég jól díszlik. Vetőmagszükséglet géppel vetve 30—35 kg. szorva vetve 40—50 kg. Vetés után gyorsan kikel és 3—4 hét múlva már virágzik. Lehet fehérmustárral keverve is vetni Kaszálása a legkivánatosabb teljes virágzása idején. Lehetőleg zölden etessük valamilyen más száraz takarmánnyal keverve, mert tisztán etetve érzékeny állatoknál bőrgyulladást, vagy kiütéseket okoz. Ha nem tudjuk zölden etetni, úgy csalamádéval vegyesen besilózzuk. Száritását csupán a svédrendszerű huzalosszáritón végezhetjük, mert a tápanyagokban gazdag levele a forgatással könnyen le hull.

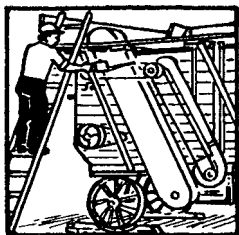
A fenti növények az általános köztudatban, mint a földet zsaroló növények vannak nyilvánartva.

Kedves Gazdatársaim! Hála Istennek a természet és a növényvilág nem ismeri a tékozlót és a takarékos zsugorit. A fenti növényeknek 6—8 hétig tartó tenyészidő alatt kell kielégítő termést hozniok. Érthető tehát, hogy a rövid tenyészidő alatt sok tápanyagot kell felvenniök. Ez a tulajdonságuk azonban véleményem szerint nem hátrány, hanem épen előny. Minden növény tápanyagot von el a talajból, ezen szabály alól részben csak a pilangosok képeznek kivételt. Növényeink annál értékesebbek számunkra, minél több tápanyagot alakítanak át értékes terméké. Ez a legfontosabb ténykedésük és ezért termesztjük.

Ezzel szemben a jó és rossz gazda titka abban rejlik, hogy ki milyen módon és milyen mennyiségben képes a talajból kivont tápanyagokat újakkal pótolni.

Nem a növény hibás tehát, amikor a talajt kihatározza, hanem a gazda rossz, aki ezt nem pótolja.

Megkezdődött a cséplés.

A közmondás szerint: *aki gazt vet, gyomot arat*. Sok esetben nem a saját hibánkból de bizonyos, hogy az ősszel, ha nem is gazt, de gazba vetettünk. És most fájó szívvel aratjuk a gyomot. Mert bizony az érett kalászból aratott kékék is zöldek a gyomtól.

A kékék szárításának, a kalangyában állásnak idején valamit még javíthatunk a helyzeten. De hogy így is keserves cséplésünk lesz, az vitathatatlan.

Megállapítást nyert az, hogy a háboru alatt az átlagos cséplési szemveszteség (szalmába, polyvába, törekbe került és dobnál összetört mag) 3%-ot tett ki. *Ez azt jelenti, hogy egy középnyagú cséplőgép egy nap alatt kb. három mázsa gabonát pusztít el!* A legnagyobb szemveszteség a bércsépléseknél fordul elő (mérések állapították meg, hogy ez a 7%-ot is elérte) s nálunk biza kevesen akadnak, akik nem bércséplést végeztenek.

A cséplési veszteségeknek több oka van.

Minden ok elhárítható azonban egy hozzáértő és lelkiismeretes gépészszel.

A szemveszteségek egyik főoka ugyanis abban van, hogy a dobot gyorsabban vagy lassabban járattuk az előírtnál. A dobfordulatszám 5—10 százalékos eltérése már bajt okoz: ha lassabban jár a dob, sok szem a kalászban marad, ha túlgyorsan, a törekrosta eldugul s innen származik a veszteség.

A gyakorlott fül rögtön észreveszi az egyenlőtlen bűgást s ha ez előfordul, mérassuk le minden tengelynek a fordulatszámát. Ha a hajtósíjak valamelyike meglazul (és milyen gyakori eset ez!), vagy valamelyik szíjtárcsa az előírtnál kisebb vagy nagyobb, előáll a baj.

Az egyenlőtlen etetés némelykor egészen lefogyja a gépet. Ezt minden cséplető gazda megfigyelhette. Ilyenkor, — főleg nedves gabonánál — nagyon sok szem marad a szalmában. Ma már a fejlett mezőgazdasági kultúrával rendelkező országokban igen sok olyan gépet használnak, ahol a kékét nem a kalással befelé, hanem haránt, a kéve szélességében eresztik a gépbe.

Tudnia kell azt a jó gépésznek és a gazdának is, — *hogy a kosár felül van a dobtól legtávolabb és alul néha (pl. gabonacséplésnél) mindössze 4—6 milliméterre van.* Mindenféle terménynél más és másként kell a dobot beállítani, mert mindeniknél van egy legkedvezőbb dobbeállítás, melynél a kicsépeletlen és törött szemek aránya a legkisebb. Sőt: *a harmatos, nyirkos gabona szűkebben állított, a szárazabb időben cséplést, tágabban állított dobot kíván.* Ezért a nap folyamán a felmelegedés arányában kell a dobállást tágabbra venni.

Kopott dob és kosárlécekkel, valamint meglazult hajtósíjakkal nem lehet veszteség nélküli

cséplést végezni. Ezért a gazda ne bosszankodjék, hanem inkább mozgassa a gépész, hogy minél többször állítsa a dobot és rostákat, aszerint, hogy harmatosabb vagy szárazabb a gabona. Természetesen minden eltérő gabonanemnél cseréljen rostát és állítson dobot.

A hajtóerőt illetőleg megállapíthatjuk, hogy a gőzlokomobil a legjobb, a traktor a legrosszabb, ha nincsen önműködő fordulatszám szabályozóval (regulátorral) ellátva.

Általánosságban leszögezhetjük azt, hogy a régi, használt gépeknél a szemveszteség nagyobb. De az újaknál is, ha elmulasztjuk a kellő figyelmességet, illetve nem figyelmeztetjük a gépészre erélyesen teendőire, ki vagyunk téve annak is, hogy keservesen betakarított gabonánknak még 7 százaléka is veszteségbe menjen! Ez pedig minden kicséplelt 10 mázsa gabona tán 70 kilogramm. NM.

A burgonya eltartása.

A burgonya eltartása pincében, veremben, prizmában vagy párolva téglában vagy betonveremben történik. Ezek közül a legheylesebb a párolt állapotban való vermelés. A pincében, veremben, prizmában tartott burgonya könnyen rothad s megbetegítheti az állatot.

A párolásról és verelésről, az ehhez szükséges berendezésekről már írtunk az Erdélyi Gazdában. Később azt is megírtuk, hogy Kovásznay János angyalosi gazdatestvérünk az elméletet gyakorlatra váltva, felállította az első erdélyi magyar kézen levő pároló berendezést. Azóta egy német szakértő bizottság is látta berendezését s a legnagyobb meglepéssel nyilatkozott róla.

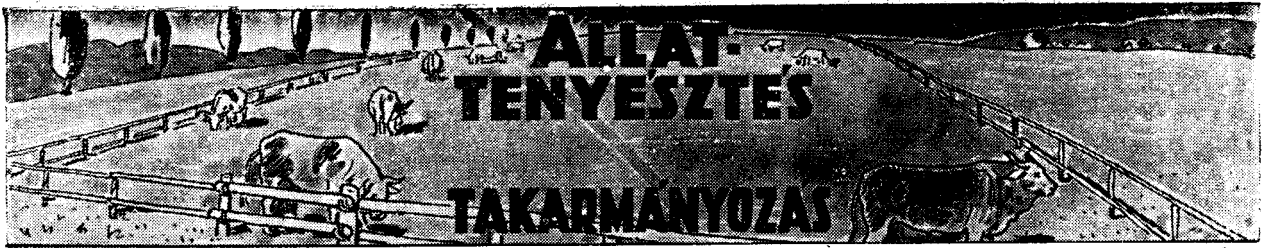
Mire a burgonyát kiszedjük, kész kell lennie a vermeknek. Szerezzük most be a téglát s ássuk ki a vermet. Aki tavalyi augusztusi újságunkban elolvassa a burgonya párolásáról szóló cikket, kiszámíthatja, hogy mennyi téglára lesz szüksége és mekkora vermet kell ásnia. Ha nem is nagy mértékben, azért mégis vermeljünk egy kevés erjesztett burgonyát.

**MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS
TAKARÉKPÉNZTAR R.-T.**

C L U J, CALEA REG. FERDINAND

FIÓKÜZLET:

Dej, Jibou, Belean, Zălau, Cehul-Silvaniei

Tenyészállat és törzskönyv.

Azt már tudjuk, hogy köztenyésztésre csak ismert származású állat használható. Az ismert származás feltüntetésére a törzskönyv szolgál. De a származáson kívül a törzskönyv felvilágosítást ad a fajtisztaságról.

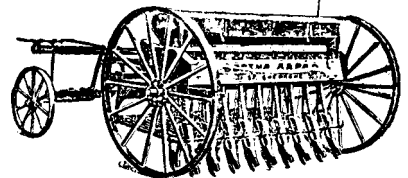
termelőképeségről, külső testalakulásról és tenyésztésbeli eredményekről is. A mai világban egy állatnak tenyészállattá minősítése azzal a megfizethetetlen előnnyel jár, hogy a törzskönyvelt állat mentesül a kényszerigénybevételtől. Ezért ma már nem szabad megelégednünk azzal, hogy magunk vagy mások is szépek és jónak tartják állatunkat, hanem hasznóhajtó tulajdonságait, tenyésztésbeli eredményeit, külső testalkatának pontos adatait nyilván is kell tartanunk, hogy bárki előtt igazolhassuk. Erre mind felvilágosítást ad egy részrehajlás nélkül, becsületesen vezetett és illetékesek által ellenőrzött törzskönyv. Amint ez az F. G. legutóbbi számában is le van írva.

Ezzel kapcsolatosan el kell mondanom azt az esetet, amit ha nem magam láttam volna, el sem hinném. Dániában a Ringsted városában tartott nagy állatkiállításon a kiállított több mint száz szép tehénben gyönyörködtünk. Epen egy második díjjal kitüntetett tehén mellett állunk, (szinte annyi második díj volt, mint az EMGE. vetőmagkiállításain az ezüstérem), amikor egy dán kispász. A tehén mellett szép, jól fejlett bikaborju, mellette még 4 fejőstehén és egy 2 éves borju, valamint egy 3 éves üsző, mind a tehén borjai. A fejősöknek tejszirszázaléka mindeniknél meghaladta a 4 százalékot. De szemre nem különbek sok másnál. A vásárolni szándékozó gazda megnézi a tehén és a borju anyakönyvi kivonatát (állatnyelven törzskönyv) s megkérdi, mi a borju ára? Ötezer korona, — feleli a tulajdonos. A másik elmegy, de két perc múlva visszajön, hogy a borjút megveszi. Meg is vette. Elszörnyedve kérdelem a velünk levő gazdasági tanácsostól, hogy hogyan adnak ennyi pénzt egy 6 hetes borjuért, hiszen vehetnének egy negyed árértéért olyan tenyész-

képes bikát a pesti kiállításon, hogy párját ritkítaná?! Erre ő azt felelte, hogy ennek a borjunak az anyja, apjának az anyja 6000 literen felüli tehén. Tejének zsirszázaléka meghaladja a 4%-ot. Csak az országban tenyésztett állatot vásárolnak, mert az ottani éghajlatot szokta meg, azt a takarmányt, istállóaszt, bánásmódot. A tehén biztosan fog borjut. Minek vennének tehát ők külföldről bizonytalan jövőjű állatot? Arra a kérdésre pedig, hogy milyen számitással hozza ki a gazda a bikácska 150.000 lejes árát, azt felelte, hogy a köztenyésztés céljára felnevelve bőségesen megtérül a befektetett pénz és munka értéke.

Ez az eset útmutató és élő példa kell legyen minden állattenyésztő gazdának. Ez azt jelenti, hogy amikor mi is eljutunk egy megbízható származású, a jótulajdonságokat biztosan átörökítő állományhoz, akkor nem kell aggódnunk, hogy tenyészcélokra nevelt állatainkat vágómarha áron kell eladnunk. Igen, ha nemzeti gazdaöntudatunk is anynyira érik, hogy nem fogunk minden külföldit többre becsülni, mint a hazait. N. M.

Jó szerszám,
fél munka!

Valami nincs rendjén!

Őn sokat dolgozik, válogatott magot vetett és mégis keves a termése!

Kellő figyelmet fordít Ön a gazdasági gépeire?

A különböző nagyságban készülő HOLCZMANN-féle mezőgazdasági gépek:

ŐKEN, VETŐGÉPEK,

kapálók, dobirosták, permetezők, szőlőzúzó, szőlőprések, répavágók, szecskavágók és tengerimorzsolók közműmek, mind jól dolgoznak, olcsók és tartósságuk elismert. — Kérjen még ma ajánlatot!

HOLCZMANN JÓZSEF

40 mezőgazdasági gépgyár, Carol. lud. Sálaj

Borjunevelés.

Előző cikkünkben elmondottak alapján azt a borjút fogjuk megtartani tenyész-célokra, amelynél remélhetjük, minél több jótulajdonságot örökölt apjától, anyjától s amelyiknek külső testalkata is kifogástalan. Ahhoz azonban, hogy jó tenyészállat is váljon belőle, — ennyi még nem elég. A borjút születésétől kezdve úgy is kell tartani, nevelni, hogy jótulajdonságai méginkább felszínre kerüljenek.

Ellés után mindjárt töröljük le a borjút, körülötte tegyünk mindent tisztába, orrát, száját szabadítsuk meg a nyálkás anyagoktól, köldökét fertőtlenítsük.

A tőgyet az első szopás előtt mossuk meg és fejjük ki néhány sugár főcstejet. Gyakran megfigyelhetik Gazdatestvéreim, hogy a szopási idő alatt a tehén nem szivesen adja le a tejet. Ennek két valószínű oka van: egyik az, hogy a tehén visszatartja a tejet borjának, másik az, hogy mikor a borjunak fogai erősödnek és szaporodnak, megsérti a tőgyet s a fejésnél a sérült tőgy fájdalmat okoz a tehénnek. Ez a két ok, valamint az, hogy ha a tejet magunk itatjuk a borjuval, pontosan ellenőrizni tudjuk a borju által elfogyasztott mennyiséget s gondoskodhatunk arról, hogy mindig a testsúlya által megkívánt mennyiséget kapja, arra készítet, hogy az itatásos rendszert alkalmazzuk. Se ne pazaroljon, se ne éhezzen. Mindig annyi tejet itassunk, amennyi testsúlyának egyhatodát teszi ki. Amikor a borju eléri a 90—95 kilót, tehát amikor igazság szerint neki naponta 15 liter tej járna, a teljes tejet kezdjük fokozatosan fölözött tejjel helyettesíteni.

8 napig azonban

kedve szerint hagyjuk a borjút annyi tejet kiszopni, amennyi belefér, vagy amennyit kap. Mert van rá eset, hogy tulszopja magát a borju, de sok eset, hogy nem talál anyjánál a fejlődéséhez szükséges tejmennyiséget. Eleinte 5-ször, aztán 4-szer, három hetes kortól kezdve háromszor szoptatjuk, illetve itatjuk a borjút. Mert a fent elmondottak szerint a borjút nyolc nap múlva itatásra szok-

tatjuk. Itathatunk közvetlenül edényből, euclival, vagy szopókával. Közvetlenül edényből itatni azért nem jó, mert a borju túl mohón táplálkozik s könnyen hasmenést kaphat. A euclival való itatásnak hátránya, hogy a sok gumieueli sokba kerül. Ezért átvehetjük a Szentgyörgypusztán jól bevált faszopókás itatórendszert. Elkészítettünk egy 4x2.5 cm. vastag, 11.5 cm. hosszú, 9 cm. hosszúságban kerekre faragott faszopókát, közepén kifurjuk egy kicsi átméretű lyukkal. A tőgyemeleg tejet egy 20 literes facsöbörbe töltjük, a borjút nevével szólítva középső ujjunkat a szájába dugjuk és odavezetjük az itatócsöbörhöz, ahol a tejet megizeltetjük a borjuval. Aztán a nyelve fölé bedugjuk az előbb leírt faszopókát. Egy-két nap alatt a borju megszokja ezt a módszert és oly odaadással szívja a tejet, hogy alig lehet a szopókát kivenni a szájából.

Hegyközkovácsiban nevelt, jól fejlett szopós bikaborju.

Ezzel az eljárással az említett szentgyörgypusztai tehenészetben elérték azt, hogy a fejős tehenek félévi átlagban kb. 250—300 liter tejjel produkálnak többet, mint azelőtt.

Üszőborjút 140—160 kg.-os súlyban, tenyésztésre szánt bikaborjút 180—200 kg.-os súly mellett választjuk el. Az itatással való borjunevelés tejmegtakarítást jelent, tehát olyan vidékeken, ahol a tej jó áron értékesíthető, olesőbbá tehetjük vele a borjunevelést.

Három hetes kortól kezdve már adhatunk a borjunak zuzott zabot, korpát, tengeridarát összekeverve, s jó minőségű szénából is vessünk elébe, hogy abból szedegessen.

Figyelmesen járjunk el az elválasztásnál, hogy az ne történjék hirtelen, hanem csak fokozatosan. Ezzel megelőzhetjük az elválasztáskor gyakran fellépő és súlyos következményekkel járó gyomorbántalmakat.

Nagy Miklós.

Üszőnevelés.

Az elválasztott borju tartása.

A szoptatás, valamint az azt követő időtartama alatt dől el, hogy tenyésztésre alkalmas, jól fejlett, nagyképességű állatot tudunk-e gazdaságunkban nevelni? Láttuk, hogy miként kell a szopós borjút tartani, hogy gazdaságosan nevelhessük fel az értékes tenyészállatot. Amint előző cikkünkben is megírtuk, igen fontos, hogy a borju már szoptatás előtt hozzászokjon a széna és abrak fogyasztáshoz. Ezzel az elválasztást is könnyebbé tesszük. Nagyon jól tudhatják Gazdatestvéreink, hogy amit a fiatal állat takarmányozásánál és ápolásánál elmulasztottak, azt a fejlettebb korban csak nagyon nehezen és drága pénzen tudjuk kárpótolni. Egyik oka annak, hogy annyi rossz tehenünk van, az a tény is, hogy részben vigyázatlanságból, részben hogy korábban nyerjünk borjút, időnek előtte befedeztetik a még fejletlen üszőket.

Még a legjobb legelő sem nyújt elegendő takarmányt a fejlődésben levő, tenyésztésre szánt üsző- és bikaborjaknak. Ezért a legelőn levő választott borjunak naponta 1—2 kg. fehérje pótabrakkeverék adandó feltétlenül.

Választás után az üszőborjuknak legalább 2, 2½ kg. abrakkeveréket és rétiszenát kell adni, bikaborjunak pedig legalább 3 kg. abrakkeveréket és szénát adjunk. A lóhere és lucernaszéna etetésére vonatkozó tudnivalókat „Az állattartó gazda augusztusi teendői” című cikkünkben találhatják meg gazdatestvéreink.

Tőreket, szalmát, tengeriszárat választott borjukkál etetni nem tanácsos, mert elpohosodnak, nagy hasuak, hosszú szőrűek lesznek, hátuk meggömbül és csontozatuk hiányosan fejlődik. A csontozat erősítése céljából keverjük az abrakhoz mindennap egy kanálnyi takarmánymeszet. 1—1¼ éves kortól az üszőt ridegen tarthatjuk 2—3 kg. napi széna adag mellett tengeriszárral, répával, pácolt törekekkel, szalmával, de nagyon vigyázzunk arra, hogy egész éven át, — tehát télen is — minél többet legyenek levegőn.

A tizenharmadik héttől kezdve adagolt darakeveréket úgy állítjuk össze legcélszerűbben, ha abban 40 rész árpadara, 40 rész zabdara és 20 rész lenmagliszt lesz. A tizenharmadiktól a tizenhatodik hétig 1 kg.-ot, a tizenhatodiktól a tizenkilencedikig 1¼, illetve 1½ kg., a tizenkilencediktől a huszonegye-

dik hónapig naponta 2 kg. ilyen abrakkeveréket adunk. Közben ugyanilyen mértékben adagoljuk a rétiszenát és a huszonharmadik héttől kezdve a legelő veszi át a főszerepet.

Az üszőt két éves kora előtt ne fedeztessük be. Helyes nevelés esetén erre az időre az állat eléri a 400—420 kg.-os súlyt s így alkalmas a vemhesség elviselésére. Különösen vigyáznunk kell az első ellés előtti takarmányozásra, amikor is az ellés előtt két hónappal megkezdjük az előkészítő takarmányozást.

A tenyész bikákat egy éves koruk után is 3—4 kg. abrakkeverékkel és 5—8 kg. szénával kell tartanunk.

Az Erdélyi Gazda hasábjain ezekkel a kérdésekkel már több ízben részletesen foglalkoztunk. Azért ismételjük mondanivalónkat újra el, hogy emlékezetébe idézve gazdatársainknak a tennivalókat, szavunk ne legyen csak pusztába kiáltott szó.

Gazdatársak!

Felkérjük gazdatársainkat, hogy lehetőleg pontosan számoljanak be a silóépítéssel és az erjesztett takarmánnyal kapcsolatos tapasztalataikról. Ez a beszámolás igazán nem jelent áldozatot, fáradságot, a többi gazdatestvéreink pedig okulnak belőle. A jelentésekben kérjük ismertetni a siló méretét, anyagát és a költségeket. Ezenkívül kérjük leírni, hogy milyen takarmányt erjesztettek és hogyan takarmányozták fel.

Egészséges, szépen fejlett **sertéseket** csak a tápdus

Erőtakarmányliszt

hozzáadásával érheti el gazdaságosan.

Erősítő, étvágyfejlesztő, a betegségekkel szemben ellenállóbbá teszi állatait.

Egy sertésnek választástól kihízásig 2 kg elegendő
Megrendelhető kg-ként 100 lei előzetes beküldése mellett

»UNIVERSAL«

Állati Takarmányliszt-készítő telepen.

ARAD, Str. T. Vladimirescu Nr. 17-19.

5 kg-tól felfelé portómentesen küldjük

Keresünk az ország minden járásszékhelyére agilis
közvetképviselőket.

Ároksikló.

Irta: Seyfried Ferenc.

Az Erdélyi Gazda hasábjain ezideig ismeretett különböző takarmányerjesztő helyiségek elkészítése pénzbe, anyagi áldozatokba került. Most azonban egy olyan egyszerű földvermet akarunk ismertetni, mely nem igényel sem pénzt, sem építkezési anyagot. Mindössze egy kis munkára van szükség. Ezt a takarmányvermet, amint a cím is jelzi, ároksiklónak nevezzük. Előre bocsátjuk azonban, hogy fáradozásaink eredménye azért mégsem lesz hiánytalan. Az ároksikló szélein a takarmány vékony rétegben megromlik. Az is előfordulhat viszont, hogy a takarmány kiszedése után, esőzések következtében a szél beomlik. Így tehát évről-évre újból ki kell ásni, de azt is jól tudjuk, hogy „a szegény ember vízzel főz”. Ugy intézi dolgait és végzi el munkáját, ahogy lehet, nem pedig, ahogyan elképzeléseiben megszületett. Ezzel a takarmányveremmel is valahogy úgy vagyunk, mint az egyszerű étellel, aminek a hozzávalói a ház körül, a kertből kerülnek ki, ez pedig gyakran többet ér, mint a vásárolt husból készült eledel.

Lássuk azonban, hogyan készülhet el az ároksikló?

Helyének, az udvar magasabb fekvésű, kötött-talaju részét jelöljük ki, ahol a talajvíz szintje mélyen található. Méreteit az állatállomány nagysága határozza meg. Az esetben pl. ha kétszáz téli napon keresztül minden 500 kg. élősúlyú „szamosállat” részére napi 25 kg. erjesztett takarmányt akarunk biztosítani, akkor ahány szamosállatunk van, pontosan annyiszor 7 m³ befogadóképességű vermet kell készíteni.

Az ároksikló, — mint azt egyébként neve is kifejezi — 2 m. mély és aránylag keskeny átmérőjű, földbeásott verem.

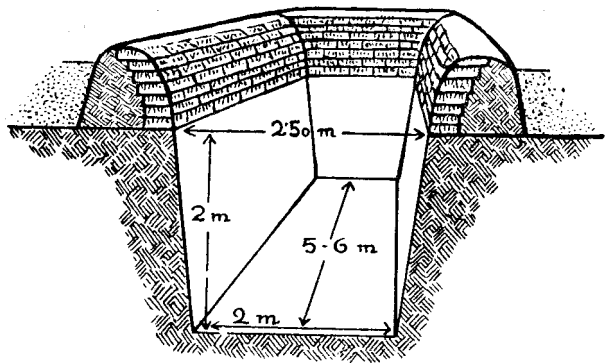
A verem szélessége, felül nagyobb, mint alul. Kisgazdaságban átlag megfelel felül 2.5 m., alul pedig 2 m. átméret. A verem azért kell felül szélesebb és alul keskenyebb legyen, hogy a felső szélesebb részről lesüllyedő erjesztett takarmány lejjebb keskenyebb térközbe szoruljon és így a verem szélein lévő takarmány az ékhatás következtében nagy oldalnyomást kapjon s a szélekről is kiszorítsa a levegőt. Ez a siló tehát úgy működik, mint a fahasításnál szokásos ék. A gyakorlatból jól tudjuk, hogy a keskenyebb ék jobban hasít, mint a vastagabb, ezért a siló felső átmérőjét nem szabad tulságos szélesre venni az alsóhoz viszonyítva, mert a túl nagy rézsűvel készült verem oldalfala meggátolja a takarmány egyenletes süllyedését. Az ároksikló hosz-

szúsága az erjesztési szándékolt takarmány tömegétől függ.

A siló elkészítéséhez nem kell különösebb útbaigazítást adnunk, hiszen egyszerű földmunka.

A siló helyének kijelölése után a felső földréteget szép téglal alakjában szedjük ki és ebből a verem oldalát minél magasabbra emeljük. Ezzel azt érzük el, hogy az ároksikló hosszúságát valamivel rövidebbre vehetjük, mivel a takarmánytömeg magassága nagyobb. Az ároksikló egyik végében tanácsos egy kijárót készíteni, hogy az erjesztett takarmány kihordása könnyebb legyen.

Az ároksikló nagygazdaságokban is jó szolgálatot tehet. A méretek természetesen itt már változnak. A mélységet nem tanácsos megváltoztatni, azonban a szélesség nagyobb lehet. Magyarországon pld. jó eredményt értek el egy felül 6 méter, alul 5 méter széles és két méter mély veremmel, amelyiknek egyik oldalán egy 8 méter hosszú kijáró volt. Ez utóbbi szája, azonban a kijárásnál 2 méter szélességre összeszorult. A siló összhosszúsága 20 méter volt. E nagy silót előbb a kijárával ellentétes oldalon töltötték meg a mellé hajtott szekerekből, majd a takarmány többi részét a silóban lévő takarmánytömegre rájárva töltötték meg. A szekerek a kijárón hagyták el a silót.

Az ároksiklóban nyugodtan erjeszthetünk bármilyen nagy tömeget adó zöldtakarmányt, a silózás alábbi szabályainak figyelembevételével. Így a nyáron bekerülő takarmányok közül a lucernát és a lóherét, csak magas keményítőértékkel bíró takarmánnyal keverve szabad silóznunk, pld. csalamádéval. A fehérjében gazdag takarmányok erjedésének elősegítésére jól felhasználhatjuk a cukorgyári melaszt is, amelyet a berakott takarmány súlyához arányítva 4%-ban; öntözünk a takarmányra, miután vízzel felhígítottuk. A ké-

sőbb lekerülő csalamádé, illetve csöves csalamádé erjesztése viszont már nem okoz különösebb gondot. Motorral hajtott szeeszkavágó géppel apróra felszeeszkázjuk és így kerül a verembe. Az ároksilót jól felhasználhatjuk a takarmányrépa eltevésére is. A takarmányrépát a zöld levelével együtt répavágóval felaprítjuk és ugyanolyan súlyu szeeszkázott kukoricaszárral az ároksilóba tiporjuk. Az ároksilónál se feledkezzünk meg a rétegekben berakott takarmány állandó döngöléséről.

Mielőtt a takarmány az ároksilóba kerülne, tanácsos az oldalfalakat és annak fene-

két szalmával vékonyan kibélelni. A takarmány az erjedés alatt rokkanni fog. Ennek el-
lensúlyozására annyi takarmányt rakjunk a verembe, hogy az $\frac{1}{2}$ —1 méterrel meghaladja a föld szintjét. Majd erre is szalmát teszünk és 20—30 cm. vastagságú földréteggel gondosan leföldeljük.

Az ároksiló ismertetésével egy újabb fegyvert adtunk gazdáink kezébe, amivel olcsón és jól védekezhetnek a téli takarmányinség ellen. Reméljük, hogy minél többen kipróbálják és nem feledkeznek meg az eredményről beszámolóit küldeni.

Amíg a tej sajtárba kerül.

Tudnunk kell, hogy a túrót kora tavasszal, — február végén, március elején, de különösen a húsvéti nagyböjtben — keresik leginkább s így ekkor is kell készíteni. Igen ám, de ebben az időben még kevés a felesleges tej.

Eddig csak a felesleges juhtejből készítették juhsajtot. A juhot egyik helyen februárban, másutt és a legtöbb helyen márciusban, sőt csak áprilisban ellették. A szopós bárány anyjánál nevelkedett fel, kint a legelőn. Felesleges juhtej így csak a legeltetés, nyírás utáni időben volt. Csakhogy mint minden állatnál, úgy a juhnál is ellés után van a legtöbb tej. A szoptatás ennél fogva megapasztja a tejet. Amikor az elválasztott bárány, már a legelő fűvéből táplálkozhatna, az anyajuhnak alig van teje. Így felesleges tej tehát alig van, ha igen, akkor is főleg tavasz végén.

Epen ezért, legfontosabb teendőnk, hogy juhainkat jókor, tavasz előtt ellessük. A szopós bárányt is a koratavasszal lehet a legjobb áron értékesíteni, február, március hónapokban. — húsvét idején.

Elválasztás után tejel a legtöbbet a juh s később is apaszt el. Ha tehát a bárányt már hathetes korában adjuk el, akkor bőven lesz már túrókészítéshez juhtejünk.

Azt is szem előtt kell tartanunk, hogy juhászatainkban a lefejő juhászzal nem igen törődtek, hanem inkább húsrá és a gyapjura fektették a fősúlyt, pedig ezt a hármat összhangba lehet hozni. Erre pedig igen szép példa az EMGE. által Cisk megyében beindított cigája akció, ahol az elkoresodott, nagyon kevés tejet adó állományt több tejet és jobb gyapjut adó cigájával javítják fel.

A fentiek szemelőtt tartásával kellő időben lesz tejük s akkor az a fontos, hogy a meglévő tejből megfelelő módon készítsük el a túrókészítéshez szükséges alapanyagot; a gomolyát, vagyis a sajtot.

A túrónak való anyagot sokféleképpen készítik el, azonban ezek csak jelentéktelen eltérésekben különböznek egymástól. Nekünk arra kell törekednünk, hogy egységesen készítsük el ezzel állandó jellegű minőségű árut vihessünk a piacra. Csak így érjük el, hogy túrónkat a közönség megszokva magasabb áron vásárolja meg. Erre igen szép példa a „Hortobágyi túró“-nak Magyarországon való elterjedése, ahol az egységes irányítás mellett és felügyelet alatt készített juhtúrónak ma már a külföldön is piacot szerzett s az országból a lipitói túrót kiszorította. Hogy ezt elérhessük, tehát nekünk is arra kell törekednünk, hogy már az elején, a fejésnél helyesen induljunk el. Ha itt nem vigyázunk a tisztaságra, máris lehetlenné válik a jó túró készítése. Az is tudott dolog, hogy juhászaink csak nagy ritkán mosnak kezet s még kevésbé mossák meg a juh tőgyét. Helyes volna az, ha a juhek rendszerint gyapjuval erősen benőtt tőgykörüli gyapjuszárait, úgyszintén a fark környéki koloncokat lehetőleg nyírás útján eltávolítanánk. Ez azért fontos, mert megátolja a fejést közvetlenül megelőző szükséges tőgymosás alkalmával a gyapjas tőgy gyapjutakarrója által magába felvett tőgymosóvíznek, mint szennyezett, tehát fertőző anyagnak a kifejt tejsze való bejutását.

A fejést hátulról, a két hátsó láb között való benyulás mellett, a tőgynek nem húzása, hanem nyomkodása által eszközöljük. Ez a fejési mód, a fojás előtti szükséges tőgymosás ellenére is a tej tisztaságára elkerülhetetlen veszélyt jelent. Ezért már a fejésnél, a tejet a sajtárba kötött kendőn, szitán keresztül kell szűrni. A fejés után ismét megsűrjük s ezzel a kétszeri szűréssel mindent megtettünk, hogy megakadályozzuk a fertőző és a túrókészítésnél káros baktériumoknak a tejsze való jutását.

Az ily módon előkészített tej alkalmas a túrókészítéshez.

Molnár Ferenc.

Az állattartás augusztusi gondjai.

A mai rendkívüli idők miatt az állattartó gazdák is rengeteg nehézséggel küzdenek. Ezek az átmeneti bajok azonban nem szabad elkedvetlenítsenek. Tovább kell dolgoznunk, mert csak így biztosíthatjuk célirányos állattenyésztésünk folytonosságát.

A teendők közül az alábbiakat idézzük a gazdák emlékezetébe.

Lótenyésztés. A csikókat 5—6 hónapos korban válasszuk el és járassuk ki legelőre. Adjunk nekik naponta $2\frac{1}{2}$ kg. zabot és $\frac{1}{2}$ kg. fehérjedús lenmag pogácsát vagy hüvelyes magdarát. A csikókat nem ajánlatos kizárólag zabbal abrakolni, mert ez könnyű

csontalapot és nem elég tömeges testet fejleszt. A fiatal, fehérjedús takarmánnyal jelentősen növelhetjük a csikó testtömegét, azonban egy éves korban túl külterjesebb takarmányozásra kell áttérnünk, mert különben elpuhitjuk a csikót és nem tudunk belőle kemény, acélos lovat nevelni. Az abrakon kívül még a jó legelő és a jó széna is fontos tényezője a csikónevelésnek. Legmegfelelőbb a jóminőségű rétiszéna. Ha ilyen nem állna rendelkezésünkre, korán kaszált lucernaszénát, vagy baltacimszénát, etessünk. A réti széna etetésénél a csontozat fejlődésének biztosítása végett az abrakot napi 2—3 deka szénsavas mésszel ajánlatos kiegészíteni. Pílangós virágu széna esetén ezt felesleges adagolni, mert az bőven fedezi a csikók mézszükségletét. Az ígás lovakat tartsuk lehetőleg zöldtakarmányon. Ha ninesen a lovak részére zöldtakarmányunk, ne etessünk szénát, hanem inkább tavaszi szalmát, hogy ne csökkentsük téli szénakészletünket. A szalma egy részét szecskázva keverjük az abrak közé. A zabot cséplés után nem ajánlatos azonnal etetni, hanem csak 4—6 heti tárolás után, mert könnyen emésztési zavarokat — kolikát — okozhat.

A szarvasmarhatenyésztésben biztosítsunk megfelelő legelőt, — ennek hiányában, vagy rossz minőségű legelő esetén, — etessünk zöldtakarmányt. A bő esőzések hatására ez utóbbit még nem tapasztaltuk, legelőink, — ahol a legelő

talaja tulságosan fel nem lazult, — még mind kiadósan termik a fűvet és ezért a legelő

pótlására szánt zöldtakarmányt vagy száritsuk meg, vagy ami még egyszerűbb, silózással tegyük el télire. A nagytömeget adó esalamádét legjobban hizómarhákkaal és ígás ökrökkel értékesíthetjük. Szükség esetén tehéneknek és növendékmarháknak is adhatjuk, de ilyenkor a hiányzó fehérjének a kiegészítéséről gondoskodnunk kell, mert ellenkező esetben a tejhozam visszaesik, a fiatal állatok pedig fejlődésükben megállnak. A legelő és a kaszált zöldtakarmány a fejőteheneknél átlag 6—8 liter tejtermelésre biztosít elegendő tápanyagot, az ennél bővebben tejlő teheneket tanácsos abrakolni is, hogy tejelőképességüket a magas tejárakkal gazdaságosan kihasználhassuk. Abrak gyanánt másodrendű gabonamag darát és tengeridarát adhatunk, 10—30% olajpogácsával, továbbá $1\frac{1}{2}\%$ -nyi szénsavas mésszel kiegészítve. Az elválasztott és megérsődött borjúkat és a növendékmarhákat járassuk legelőre s tartsuk be általános szabályként, hogy az egy éven alóli borjúkkal etessünk naponta 1— $1\frac{1}{2}$ kg. abrakot.

A sertésenyésztésben a nyári fiadzásu kocákat járassuk legelőre, illetve a tarlóra. Ez a legelő minősége szerint napi $\frac{1}{2}$ —1 kg. abraknak megfelelő takarmányt biztosít. Ezen takarmánymennyiség levonásával etessünk a kocákkal annyiszor $\frac{1}{2}$ kg. abrakot, ahány malacot nevelnek a kocák. Mivel a malacok száma különböző, legtanácsosabb, ha az etetést a fiadztató katicákban végezzük egyedenként. Ne feledjük el az abrakot $1\frac{1}{2}\%$ -nyi szénsavas mésszel kiegészíteni. A szopos malacokkal a negyedik héttől kezdve az anyatejen kívül szemes árpát is ajánlatos etetni. Ha fölözött tej itatásával is foglalkozunk, ne feledkezzünk meg a vályuk tisztításáról. Minden etetés után mosuk ki és vigyük ki a napra, hogy süsse reggeltől estig. A növendékmalacokat árpa, zab és olajpogácsa-dara keverékére fgjuk a csontbaj elkerülése végett. Kg.-ként 2 deka szénsavas mésszel egészítjük ki. Az augusztus végén elválasztott malacokat hajtsuk lucerna, vagy lóhere legelőre. Amennyiben ilyen legelőnk nines, úgy a fejlődési erő előnyös kihasználására etessünk fehérjedús abrakot. Így lenmag, vagy napraforgó pogácsát, vagy pedig borsó darát napi 2—3 deka mennyiségben. A mangalica kocákat a malacok elválasztása után a 4—6-ik napon bugassuk fel, hogy a téli fiadztatást biztosítsuk.

A *juhtenyesztésben* határozzuk el a bárányoztatás idejét. Amennyiben húsvéti hizott bárányokat akarunk előállítani, úgy a januári elletés a legmegfelelőbb, e végből már augusztusban kell a kosokat az anyák közé eresztetni. A korai bárányoztatás a tejhasznosításra is előnyös, mert a piacon korán megjelenő juhtermékekkel jó árakat érhetünk el. A merinó juhászatokban fontos, hogy az állatok gyapját

kiegyenlítődté tegyük. E végből az anyajuhokat a tavaszi bundaosztályozás eredménye alapján ajánlatos három csoportba osztani, mindenik csoportba megfelelő kosokat bocsájtani, hogy a bárányok gyapja így kiegyenlített legyen.

Általában ne feledkezzünk meg augusztusban sem a megfelelő mennyiségű téli takarmány biztosításáról. Készítsünk erjesztővermeket és a nagy tömeget adó zöldtakarmányt, úgy ahogy van, valamint a később lekerülő kukoricaszárat más lédús takarmánnyal (csalamádé, muhar, köles, takarmánnyal, cukorrépafej stb.) keverve silózzuk.

Legelőink karbantartásáról.

Amikor a legelőre küldhető állatok számát tavasszal megállapítják, minden négyzetől legelőnek akad gazdája, de amikor a karbantartási munkálatokról van szó, akkor a legelő senki földje. Ennek a hanyag, nemtörődő gondolkodásmódnak el kell tűnnie, mert Erdély gazdatársadalmának nem lehet mindegy, hogy a legelők nyole vagy tizenöt millió állatot birnak meg.

Csikcsicsói községi legelő mesterséges füvesítése. Háromévi művelés és trágyázás után (burgonya, zabos bükköny) fűmagkeverékkel bevetve.

Az ideai rendkívüli esőzések dacára is sok helyen legyengültek a legelőn levő állatok, mert bár takarmány lett volna bőven, ahol a legelő talaja annyira nem lazult meg, hogy járhatatlanná vált, — a hideg, állandó esők elől védelmet nem találó állatok legtöbb helyen lesoványodtak. Ebből okulhatunk, hogy nem lehet egy legelőt teljesen, mindenmű fedett menedékhely nélkül hagyni. Amikor 47 naphól 38 esős volt, nem csoda, ha az állatok megsínylették.

Sokat emlegetett másik két hibája legelőinknek a sok **felesleges** bokor és vizmosztárok. A felesleges bokor alatt nem azokat a bokrokat értjük, amelyek a nagyon oldalas legelőkön, a talaj megkötésére feltétlenül meghagyandók, hanem azokat, amelyek tiz-

szeres számban az egész legelőt használhatatlanná teszik. Ezeket most, augusztusban kell irtani irtókapával, 10—15 cm. mélyen, a gyökeret is kivágva. A vizmosásos területeket, ha azok nagy kiterjedésűek, tulajdonképpen az 1879.-i törvény XXXI., az 1894.-i törvény XII. és az 1898.-i törvény XIX. törvénycikkelye értelmében állami kezelésbe kellene adni, mert azok feljavítása évtizedes munkát igényel.

A legelőt szakaszosan használjuk. Különösképpen áll ez a marhalegelőkre. A szakaszos legeltetésnek azt az előnyét, hogy amíg az egyik szakaszt legeltetjük, addig a másikon fejlődik a növényzet, nem pótolhatja semmilyen rendszer. Sőt, — jó esztendőben — még egy kaszálást is vehetünk le a háborítatlanul hagyott legelőrészeiről.

Amikor az egyik szakaszt lelegeltettük, kaszáljuk utána le, hogy azok a rosszféle gyomok, amelyeket az állatok otthagytak, ne tudjanak kimagzani. Ha ezt a munkát nem végezzük el, soh'se fogunk a gyomoktól megszabadulni. A pásztornak kötelessége, ezért felelősségre is kell vonni, — a gyomokat állandóan acatoló bottal kiszurni.

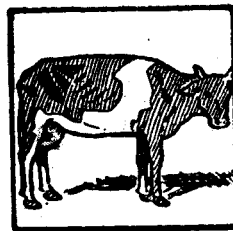
Köves legelőkön horjduk a követ olyan helyre, ahol azt vizmosást megkötő gátak építésénél fel fogjuk használni.

Örömmel tölt el az olyan eset, amikor egyes legelőgazdaközösségek a reájuk háruló munkát lelkiismeretesen és gondos jövőbenézzel végzik el. Ilyen eset a csikcsicsói, melynek munkáját a mellékelt kép szembetűnően bizonyítja. Az azelőtt teljesen használhatatlan, bokros legelőt ma dús és magas, pillangós virágokban gazdag gyeptakaró borítja. Ez intő példa kell legyen és bizonyíték arra, hogy nem a felesleges szóval, hanem az odaadó munkával biztosítjuk állatállományunk jövőjét.

Nagy Miklós.

Rövid orvosi tanácsok állattenyésztők részére

Bivalyvész.

Irta: Dr. Bogdán József.

A bivalyvésznek, vagy ahogy sok helyen hívják, torokgyíknak a bivalyoknál rendszerint ismert alakja a torok és az állalatti tájék gyulladásos vizenyője, illetve megdagadása. Ahol bivaly van, mindenütt előfordul ezen betegség. Vizenyős, mocsaras legelők esetében gyakrabban szokott előfordulni. De olyan bivalyokon is észlelték ezt a betegséget, amelyek száraz tarlón legeltek. Leginkább szórványosan fordul elő, vagy mint helyi járvány.

Természetes uton a fertőzés az emésztőcső sértetlen nyálkahártyáján keresztül történik, a táplálék és víz felvétele folytán. Néha az is megtörténik, hogy a bőr és nyálkahártya meg van sértve és azon keresztül fertőződik. A nedves talajban a bacillusok mindenütt el vannak terjedve, s mivel erősen virulensekké válhatnak, vagy a szervezet természetes ellenállóképesége legyengül valami okból kifolyólag, a bacillusok megbetegítő hatást fejtenek ki. A beteg testben fejlődött bacillusok igen életerősek, ezért a beteg állat vére és ürülete könnyen megfertőzi az egészséges állatot is.

Mesterséges fertőzés (pl. mikor az egészséges állat a beteg állatból származó nyerstermékből evett) után kb. 12 óra a lappangási idő, míg természetes fertőzés után 1—2 nap. A beteg bivalyon a következő tünetek észlelhetők: a láz gyors emelkedése, az áll alatti, torok körüli és a nyaklebbeny bőr alatti kötőszövetének vizenyős megduzzadása, bőséges nyálkafolyás. Némelykor úgy megdagad a nyelv, hogy kilátszik a szájból a nyálkahártya kocsonyásan beszűrődött. A lélegzés nagyon nehéz, némelykor hörgő is, amelyet igen sokszor hasmenés kísér. Nyolc-tíz óra múlva, máskor két-három nap múlva következik be az elhullás.

Mivel a védőoltási kísérletek nem vezettek megfelelő eredményre, jó előre óvó intézkedéseket kell foganatosítanunk.

Beteg állatoktól származó víz, ürülék, bőr, takarmánnyal való beszennyezésétől feltétlenül óvni kell a takarmányt és ivóvizet. A hullákat — boncolás esetén a vérrel, ürülékkel és egyáltalában a beteg állatból származó nyerstermékekkel szennyezett földdel együtt — jó mélyen el kell ásni. A bőröket, ipari feldolgozásuk előtt jól fertőtleníteni kell, utána pedig megszáritani. Legegyszerűbben gyenge méztejtel végezhetjük a fertőtlenítést.

A legelőkön kerülni kell a vizenyős helyeket és a sekélyvizű kutakból való itatást. Amennyiben nem tudják elkerülni az ilyen legelőket, a vizet le kell csapolni, miáltal elérjük a talajviz levezetését. A sekélyvizű kutakat feltétlenül el kell zárunk, hogy az egészséges állatok ne igyanak belőle. Így előre elkerülhetjük a veszélyt, illetve a fertőzést.

A betegség fellépése esetén a betegeket elkülönítjük az egészséges állatoktól, a takarmányt megváltoztatjuk, a fertőzött helyet, ahol a beteg állat tartózkodott — fertőtleníjük jó erős méztejtel.

Mivel ez a betegség hivatalból jelentendő betegségek közé tartozik, feltétlenül be kell jelenteni az állami állatorvosnak, aki költségmentesen megadja a szükséges utbaigazításokat, hogy az illető a törvénynek megfelelő módon járhasson el.

A bögöly-légy elleni intézkedés.

A hivatalos lap 166. száma 1940 július hó 20-án közli a Nemzetgazdasági Minisztérium 56339. számú rendeletét, amely a bögöly légy által okozott jelentős károk kiküszöbölését célozza. Ennek értelmében mindenki, akinek a birtokában szarvasmarha van, köteles azt kezelni, hogyha bögöly bábok vannak az állat bőre alatt. A beteg állatokat tilos legelőre, vásárba vagy kiállításra küldeni mielőtt a lárvák eltávolítása érdekében megfelelő kezelésen nem estek át. Tilos a vágóhidakon vagy bárhol leölni olyan szarvasmarhát, amelynek a hátán bögölylárva van. Amennyiben az Állategészségügyi szolgálat bögölylárvas szarvasmarhát talál, köteles rávezetni a marhacédulára, hogy levágásra csak a lárvá ellenes kezelés befejezésétől számított két hónapon belül alkalmas. A külföldről behozott bögölylárvas állatokat gyógyulási zár alatt kell tartani. A mezőgazdasági kamarák kötelesek a megfelelő készítményeket raktáron tartani a gazdák részére és a beszerzési áron árusítani. Az a szarvasmarha tulajdonos, aki megtagadja állatának kezelését, első ízben 500 lej, további esetekben 1.000 lej pénzbírsággal sújtandó.

A rendelet indokolásában a minisztérium megállapítja, hogy az ország bőripára nyersbőrhiányban szenved, amelynek oka egyrészt a nagyfokú állatkivétel, de igen nagyrészt oka a bögölylárvas bőrállomány is. A beteg bőrök mennyiségét 1937-ben Romániában közel 18%-ra becsülték, a betegség következtében előálló károkat pedig 600 millió lejre. Ezek a körülmények tették szükségessé fenti rendelet alkalmazását.

Az alma és a körtefa varasodása.

Írta: P. Nagy Sándor.

E két gyümölcsnemnek Erdélyben alig van olyan veszedelmes betegsége, mint a varasodás, vagy ahogy régebben nevezték, Fusicladium betegség. E bántalom miatt van leginkább téli gyümölcsünknek külföldön oly rossz hírneve s e betegség miatt nem tudjuk gyümölcsünket a legjobb eltartó helyiség és gondos leszedés stb. ellenére is sokáig eltartani. Így rá vagyunk kényszerítve arra, hogy termésünk sokszor legnagyobb százalékát pálinkafőzésre használjuk fel.

Ha télen alma- és körtefáink leveleit, ágait és elraktározott gyümölcsseit megvizsgáljuk, a leveleken barnásfekete kisebb-nagyobb foltokat találunk. Egyesek meg is vannak repedve. Az ágak, éves vesszők repedezettek, szárazak. A gyümölcsökön szintén foltok találhatók, melyek rendes körülmények között köralakúak és ha a bársonyos feketeség már lekopott róluk, rozsdavörösek és prásdó külsejűek.

E betegségnek a kártétele abban nyilvánul meg, hogy 1-ször a levelek nem képesek tápanyag áthasonlító tevékenységüknek eleget tenni, nagyobb fertőzés esetén viszont korán le is hullanak. 2-szor: a hajtások növekedésükben akadályozva vannak, a fusicladium által okozott seb inkább az ágak kerületén, mint hosszirányban terjeszkedik, az ág szenved olyan mértékben, amint a seb feletti rész kevesebb és kevesebb táplálékot kap. Ha már körülfogta az ágat, megszűnt a táplálék továbbvitel, az ágrész elszárad. A teljesen elhalt ágak a csúcsszáradás egy esetét mutatják. 3-szor: a gyümölcsök elformátlanodnak, teljes nagyságukat nem érhetik el s bár ugyan a varasodástól megtámadva közvetlenül nem okoznak rothadást, de azt elősegítik.

Ősszel a lehullott levelekben, múlt évi hajtásokban, ágakban télen át a gombák spórái, mycelium szálaival tovább élnek, tavaszra kifejlesztik új fertőzésre alkalmas tömlőspóráikat, melyek a szájnnyílásokon könnyen bejutnak a fiatal levelekbe, hajtásokba és gyümölcsökbe.

A varasodás fertőzésére és kifejlődésére legalkalmasabb az almatermelésre legmegfelelőbb hűvös, csapadékos időjárás. Nálunk Erdélyben legkedvezőbb erre a május-junius és szeptember-október hónapok, amikor e gombabetegség fertőzésére 20° C. hőmérséklet és az ezt követő 6—8 órány belüli csapadék szükséges.

A május-juniusi fertőzés után e betegség állandóan feltalálható a leveleken, úgy a felszínen,

mint a fonákján, kisebb-nagyobb hol szabályos, hol alakatlan összefutó foltok alakjában. Kezdetben, amint említettem is, a foltok fekete bársonyos bevonatúak, de később lekopnak és rozsdavörös színben maradnak. Az almánál nagyon ritka, de a körténél annál gyakoribb, hogy az azévi hajtásokat is megtámadják, kezdetben kisebb-nagyobb, de később szintén összefutó bevonat alakjában, gyakran repedésekkel. A gyümölcsökön ugyanezen jelenségek tűnnek fel, s ha továbbra is kedvező a gomba fejlődésére az időjárás, megrepednek, elformátlanodnak. A repedésekbe könnyen bekerül a Monila és egyéb rothasztó gombák spórái. Ha a fertőzés szeptember-október hónapra eltolódik vagy megismétlődik, a konidiumtartók már nagyon nehezen, vagy egyáltalán nem törhetnek elő, lapfangnak a felbőr alatt. De mihelyt kedvezőbb körülmények közé, a párdus eltartóhelyiségbe kerülnek, megkezdik romboló hatásukat. Ilyen esetben a termelő előtt azt a hiedelmet keltik, hogy a betegséget a tárolóban kapták meg.

A védekezés módja elsősorban az, hogy a lehullott faleveleket, gyümölcsöket és a megtámadott ágakat levágva, elégetjük vagy gondosan jó mélyen a talajba ássuk. Télen alkalmas száraz, fagymentes időben 2—3%-os rézgalicoldattal a fákat alaposan megpermetezzük. Nagyobb fertőzés esetén tavasz felé a permetezést téli higitású kénes mészdalattal megismételjük. Svájcban a fusicladium ellen a nyugalmi időszakban 6%-os rézgalicoldatot is használnak, azon indokolással, hogy a töményebb oldat hatását hosszabb időre kiterjeszti.

Mikor a virágok szirmlevelei lehullottak, a permetezést megismételjük 1%-os rézgalicoldattal; a rézgalicoldat iránt érzékeny almafajtákat pedig megfelelő higitású kénes mészfőzettel. Ha május hónap végén a fiatal levelek, már részben kifejlettek, a szájnnyílások megnagyobbodtak és a következő hónapban is abnormis meleg és csapadékhiány mutatkozna, a második tavaszi permetezés szeptember hónapra is elmaradhat. A tavaszi permetezésnél, hogy a rovarkárok ellen is egyidejűleg védekezhessünk, igen hasznos lesz, ha az 1%-os rézgalicoldathoz $\frac{1}{4}$ kgr. arzénoldatot is teszünk.

Ha a körtefákon a varasodás nagyon el van hatalmasodva, úgy, hogy többévi ágak is nagyon fertőzöttek, akkor legajánlatosabb ezeket megfiatalítani, de még helyesebb a varasodás ellen kevésbé érzékeny fajtákkal átoltani.

Többoldali megfigyelések szerint az egyes körte- és almafajták a *Fusicladium* betegséggel szemben a következőkben viselkednek:

Nagyon hajlamosak e betegség iránt a következő körtefajták: Izambert, Avranchezi jó Lujza, Hardenpont téli vajkörte, Erdei vajkörte, Napoleon vajkörte, Téli esperes, Vilmos körte, Nyári Kálmán körte, Nemes krasszán, Pisztráng körte, Liegel vajkörte, Klapp kedveltje stb.

A betegségnek nagyon jól ellentállanak: Pap körte, Clergeau vajkörte, Box kobakja, Esperen bergamottja, Hardy vajkörte, Angoulemi hercegnő stb.

Az almafajták közül csaknem teljesen ellentállnak: Entz rozmarin, Ausztriai rozmarin, Blenheimi renet, Nyári fontos alma, Charlamovszki, Landsbergi renet, Harbert renet, Parker pepin, Cellini, Őszi kormos stb.

Kevésbé megtámadhatók: Jonathán, Londoni pepin, Orleáni renet, Sándor cár, Ananász renet, Ribston pepin, Canadai renet stb.

Igen fogékonyak: Sárga belle fleur, Gravensteini, Cox orange renet, Batul, Ponyik, Téli arany pármén, Baumann renet, Húsvéti rozmarin, Piros astrachán, Kasseli renet, Török Bálint, Téli fehér kalvil stb.

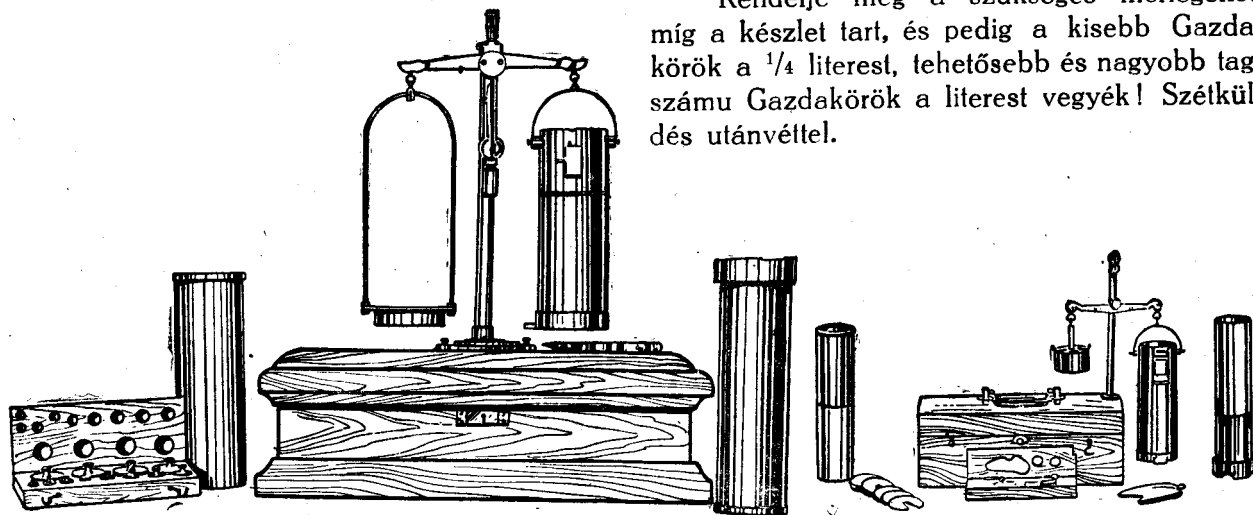
Gazdakörök, kis- és nagybirtokosok figyelmébe!

A GABONA-HEKTOLITERSULY-MÉRLEG

a modern gazda felszerelésének nélkülözhetetlen kelléke. — Ha a kisebb gazdának nincs módjában megvenni, **akkor legalább minden Gazdakör szerezzen be egyet**, hogy tudja állapítani a tagok búzája hektolitersúlyát, mielőtt a kereskedőnek felajánlják! Ha ugyanis a gazda nincs tisztában eladandó búzájának hektolitersúlyával, akkor ki van szolgáltatva a kereskedő kénye-kedvének, **aki sokszor maga sem rendelkezik előírászerű hektolitersúly-mérleggel.** — Egyetlen vagon búza eladásakor több ezer lejt tehet ki a hektolitersúly nemismeretéből eredő kár.

Az alanti ábrák szerinti hektolitersúly-mérlegeimet a „Directiunea Generală Măsurilor, Greutăților și a Metalelor Prețioase” előírása szerint állítottam elő, s minden egyes darab pontosságát ennek a hatóságnak a **hitelesítési bizonylata** igazolja.

Rendelje meg a szükséges mérlegeket, míg a készlet tart, és pedig a kisebb Gazdakörök a $\frac{1}{4}$ literest, tehetősebb és nagyobb tag számú Gazdakörök a literest vegyék! Szétküldés utánvétellel.

„CIA” 1 literes hektolitersúly-mérleg
Lei 12.500.—

„CIA” $\frac{1}{4}$ lit. hektolitersúly-mérleg
Lei 4.350.—

91

Csomagolás, portó, utánvételi költség külön felszámíttatik.

Gyártok még patent-cső (amerikai) szondákat, 120 cm hosszúságban, átlagminták vételéhez. Ára Lei 1.580.—

Császár József Arad, Str. Spatarul Borcea 5.

Fagyfoltok.

Hogy gyümölcsfakátránnyal vagy oltóviasszal a gyümölcsfák törzsén levő fagyfoltokat bekenje. Megelőzőleg azonban a megtámadott kéreg felszínét éles késsel le kell faragni. Ezzel az eljárással megelőzzük azt, hogy a kisebb fagyfoltokat a kéregszű megtámadja. Az idény nagyon erős tél után igen sok fagyási sebhelyet találhatunk, tehát ne feledjük el azokat kikezelní.

Permetezés.

Idejében és rendszeresen kell permetezni a gyümölcsfákat a rágó-kártevők ellen (hernyók), gyomorméreggel kell védekeznünk. Erre legalkalmasabb mérég az arzén. Az almafán található almamoly hernyói ellen azonban a levéltetvek ellen alkalmazott nikotinpermetezés is kielégítő eredményt ad. A nikotinoldat keverhető bordóálléval is s akkor a gomba- és szívó kártevők ellen nagy munkamenettel és ugyanazzal az anyaggal védekezünk. A levéltetvek ellen mindig lemosásszerű permetezést alkalmazunk. A levéltetvek elszaporodása előtt kell permeteznünk, mert mikor ezek már összezsugorították a levelet, nehéz a permetlevet testükhöz juttatni.

Vánkos-penész.

Nézzük át gyümölcsfáinkat, hogy nem találunk-e moniliával fertőzött ágvégeket, később gyümölcsöket. Ha a moniliától megtámadott száradó galyakat, virágokat, leveleket rajtahagyjuk a fán, ezek fokozott mértékben terjesztik a betegséget. A megtámadott ágvégeket (hirtelen száradnak el egyik napról a másikra, semmi gombafertőzés nyoma nem látszik rajtuk), ne csak az elszáradt rész végéig, hanem azon alul 15 cm-rel vágjuk le a fáról, hogy a vesszőben lévő, esetleg már a külsőleg látható határon túl terjedő gombafonalat is eltávolítsuk. Az ilyen levágott vesszőknek a belsejében sötétbarna szineződést fogunk találni.

Hulló gyümölcs.

Szedjük össze időnként a hullott gyümölcsöt és ássuk el. A hullott gyümölcs minden gombabetegségnek a legjobb terjesztője, tehát ha a földön heverni hagyjuk, nemcsak a gyümölcsöt veszítjük el, hanem a fán maradt még ép gyümölcsöt is fertőzzük.

Lótetű.

Tudta-e, hogy a lótetű nem növényevő állat? A növények gyökereit csak azért rágja el, mert azok útjában állanak a giliszta-kereséskor. Ezért érthető, hogy amikor nedvesebb az időjárás, több a giliszta, nagyobb a lótetű kár is. Ne nézzük tehetetlenül a lótetű kártételeit, legalább cserepeket vagy mélyebb konzervdobozokat helyezünk ki összefogásukra. Legalkalmasabb idő erre párási ideje, amikor is fészkeiket felkeresve, azokat elpusztítjuk. A párját kereső, éjjel kóborló lótetű a kitett dobozokba, vagy mázas cserepedényekbe éjjel behull s reggel kiszedve elpusztítjuk.

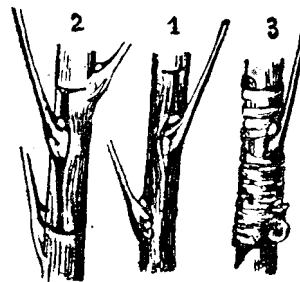
Levélfodrosodás.

Az őszibarack levélfodrosodása igen veszedelmes betegség. A felholyagzott, összekunkorodott leveleket szedjük le és semmisítsük úgy meg, hogy azok ne terjeszthessék tovább a fertőzést az egészséges fákon. Sokkal többet ér, ha a beteg leveleket leszedjük, mintha a lombos fát permetezzük.

Apró szilvák.

A lehullásra ítélt apró szilvákat még megmenthetjük. Esténként vagy hajnalonként állott vízzel lemosásszerűen megpermetezzük a szilvafákat s ezzel a szárazságban, hőségben eltikkadt, kötődött, elkékvülő apró szilvákat megmenthetjük. Még szórakozásnak is jó ez a pénzbe nem kerülő hajnali vagy alkonyati permetezés.

Alvószemzés.

Előző számunkban írtunk az alvószemzésről. Mellékelt képünkön a szemzésnek két mozzanatát mutatjuk be. A kép első és második részletképe a szem bezárását, a harmadik a kész szemzés bekötözését mutatja be. Mindhárom részletképen láthatjuk az ottmaradt levélszárat s annak tövében a hajtószemet.

Helyreigazítás. Mult havi számunkban az alvószemzésről szóló cikkünknek alulról számított 5-ik sorában értelemzavaró sajtóhiba, illetve betűcsere csuszott be. „Beszemezzük“ helyett „bemeszezzük“ szó szedtetett.

A szőlők állapota.

Irta: Dr. Eöry István.

Az elmúlt nagyon hideg tél a szőlőket is megviselte. A napsütéses délelőttökkel enyhített szokatlan hideg sok szemet, sőt egész karikára való termőfát megvakított, s ezek természetesen nem hajtottak ki.

Az a remény, hogy állati ellenségek petéi és bábjai, a gombabetegségek csirázó sejtjei is elfagyhattak, csak részben teljesült.

Az április végén beállott néhány napos hőségre csapadékban túlságosan bő és hosszantartó szélsőséges időjárás következett. A levélperonospora olajfoltjai jelentkeztek. A délelőtti napsütésre következett délutáni záporok és fellegszakadások miatt eredményteljes védekezni alig lehetett. A következő eredmény a levélperonospora kivirágzása, ami a levélzetet sok helyen tönkretette.

Tudni lehetett, hogy a fűrtperonospora is ott lappang a szőlőkben. Kellő időben védekezni a rendetlen időjárás, munkás- és anyaghiány miatt azonban alig lehetett.

Nem sikerült legtöbb helyen a szőlő amúgyis 18–21 napot késétt elvirágzása, illetve a fűrtök kötődése sem. Sok szőlő elrugott.

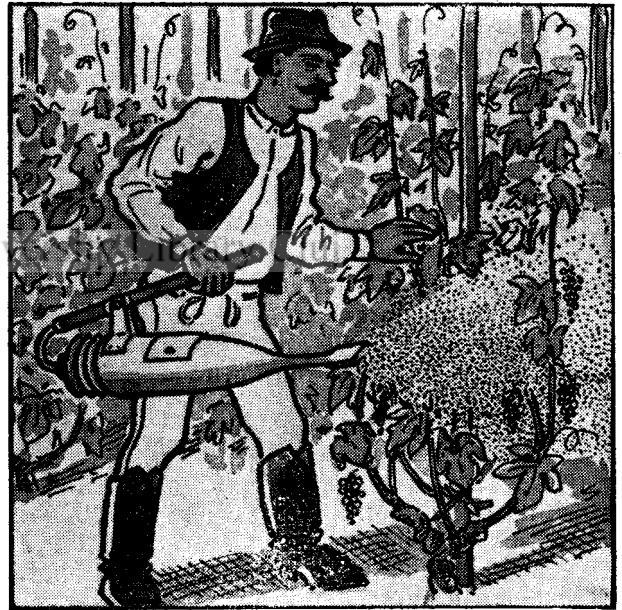
Végeredményben a szőlők kinézése általában véve siralmas látvány. Kevés, vagy semmi remény az amúgyis savanyúnak ígérkezett borterterméshez. A fűrtperonospora 40–100%-os kárt okozott, amelyen enyhíteni már nem lehet és fellépett már a lisztharmat is.

Megállapítható, hogy a leginkább ellenállást tanúsított és így legkevesebb kárt szenvedett fajta a Leányka. Ezután jönnek a Muskotályok és a Szürkebarát.

A megmaradt termést rézkénporos porózással, — ha az időjárás nem lesz túlságosan esős, — meg lehet menteni. Utalok az Erdélyi Gazda múlt évi júliusi számában közzétett leírásomra és jó lélekkel ajánlom szőlőbirtokos társaimnak a védekezés szorgalmas és alapos gyakorlását. Ha a termésből csak a megmaradt részt mentjük is meg, már nagy eredményt érhetünk el. A rendszeres védekezéssel megmentjük a jövő évi termő venyigéket a pusztulástól, megakadályozzuk a betegségek teljes elharapódzását és meg-

mentjük a jövő évi termés lehetőségét. A szőlő zöldmunkáját pedig okvetlen végezzük el, mert ennek elmulasztása a jövő évi termésre veszedelmes kihatással lehet.

Teljesen betegségmentes szőlő az Erdély-Hegyalján nincsen. Mint hírlapokból és híradásokból értesültem, Erdély területén általános a pusztulás.

Jóleső örömmel láttam az itteni déli szőlőhegyben egyetlen Leányka táblát teljesen épen és Boroskrakkóban az egyik nagy szőlőgazdaságban fajtára való tekintet nélkül alig számbavehető peronospora kárt.

A védekezés módját ismerjük. Legyen a folyó évi drága tandíj ösztönzés a védekezés rendes és lehetőségig idejében való elvégzésére.

Az alsófehérmegyei Mezőgazdasági Kamara felterjesztést tett az ezévi szőlőadó elengedésére vagy alapos mérséklésére, amire az alaptörvény legalább 50%-os kár esetén módot ad. A felterjesztés indoka: a folyó évi termés értéke a mivelési költségeket sem fogja fedezni.

Hogyan főzhetünk nyáron olcsón és táplálóan?

Irta: Dr. PARADI KÁLMÁN.

A jó gazda gondosan ápolja állatait, megválogatja takarmányukat. Még a télire való gyűjtés is a legnagyobb gonddal történik. A hereféléket virágzás kezdetén kaszálja, mert ilyenkor tartalmazzák a legtöbb tápanyagot. Szárítás közben óvja az esőtől, mert az kilúgozza és csökkenti értékét. Jó bánásmód mellett aztán az állatállomány szépen fejlődik, örömet és hasznot hoz a gazdának.

Ezzel szemben az emberek táplálkozása falvakon meglehetősen hiányos. A falusi konyhakertben krumplin, paszulyon, tökön kívül alig találunk főzelék-féléket. Az említett terményeket sem termelik szakszerűen. A paszulyt ugyanabba a földbe helyezik, ahová a trágyát igénylő ugorkát és káposztát. Emiatt a paszuly csak lombot nevel, de termést alig hoz. A krumplit évről-évre ugyanazon helyre ültetik s így a harmadik évben már alig találunk ép gumót. Szedés előtt trágyázott főzelék félék eltarthatósága csökken s kellemetlen ízük mellett még emésztési zavarokat is okozhatnak.

A télire való eltevés is tapasztalatot igényel. A főzelék-féléket idejében, fiatalon kell leszedni. Később már rostosak. A krumpli, káposzta érett állapotban kerül eltevésre. Az aszalt paszulyt senki sem szereti, mert elvényült állapotban szedik s szárítása előtt még bő vízben kifőzik, miáltal kimossák belőle a jó tápanyagokat.

Minél több és változatosabb főzelék-féléket termelünk konyhakertünkben, annál egészségesebb lesz a táplálkozásunk. A zöldségek, főzelék-félék a nap éltető erejét szívják magukba és adják át az embernek. Nem elegendő tehát, ha az említett háromféle, közismert főzeléket fogyasztjuk. Termeljünk kelkáposztát, sárgarépát, fejessalátát, spárgát, feketegyökeret, paprikát, paradicsomot, parajt, cellert, ugorkát, döblecet, zöldborsót, sóskát és retket is.

A gyermekek táplálkozásában rendkívül fontos a paraj és a sárgarépa. Mindkettőt meglehetősen bebecsülik faluhelyen. Pedig a paraj (spenót) sok vasat tartalmaz és ezért a legjobb erősítő, vércsináló táplálékok közé tartozik. A parajban C-vitamin, a sárgarépában pedig B-vitamin is van, amelyek oly fontosak az egészség fenntartásához. Az újjélandi-fajta paraj még

nyáron sem magzik fel s így egész nyáron át szedhető. Ez a fajta a legajánlatosabb termelésre.

A falusi gazdák sajnálják a szántóföldet főzelék-félék által elfoglaltatni és a zöldség-félék termelésére szánt fáradságot is inkább másra használják. Pedig a családjuk egészsége megéri a rájuk szánt nagyobb területet és munkateljesítményt. Necsak a „gyermekek ételé” legyen a sok hasznos zöldfőzelék, hanem fogyasszunk mi magunk is, mert magunknak sem fog ártani, ha jó példával járunk elől.

A gazdasszony arra is kell, hogy ügyeljen, hogy az ételek tápláló értéke az elkészítés által ne vesszen el. Ne főzzünk túlságosan zsírosan, ne izesítsük ételünket sok csípős paprikával vagy borssal. Az ételeket csak addig tartsuk a tűzhelyen, amíg elkészültek. Helytelen a kész ételket órákon át a meleg tűzhely szélén tartani. A kész ételt fogyasszuk el azonnal. Ha ez nem lehetséges, akkor hagyjuk kihűlni s elfogyasztása előtt melegítsük fel újból. A túlhosszasan melegített étel elveszíti tápláló értékét.

A húst, főzelékeket, káposztát, krumplit mossuk meg jól, de ne áztassuk vízben, mert a víz kiáztatja belőlük a legfontosabb tápláló anyagokat. A krumplit hámozás után vízbe szokták tenni, hogy ezáltal megakadályozzák megbarnulását. Ez az eljárás hibás, mert kiáztatja a krumpli tápanyagát. A krumplit hámozása után azonnal használjuk fel és ne áztassuk. A leghelyesebb kefével megmosni a krumplit, majd vékonyan meyhámozni s azonnal elkészíteni. Még helyesebb a krumplit hajával együtt feldolgozni, mert a héjában sok értékes tápanyag van, ami mind veszendőbe megy a hámozás által. A hámozás különben a krumpli súlyának egytized részét elpocsékolja.

A megmosott főzelékeket főzés és párolás útján szokták elkészíteni. A párolás helyesebb, mert a tápanyagok nem pusztulnak el, mint a főzésnél. Hibás dolog a fővövizet eldobni, mint ahogy azt a legtöbb helyen cselekszik. Azt a vizet, amelyikben a főzelék megfőtt, ne öntsük el, hanem használjuk fel rántásos levesekhez, vagy magához a főzelékhez. Ebbe a kifőtt vízbe igen sok oldott tápanyag kerül a főzelékekből, tehát egészséges, hasznos ennek az elfogyasztása.

A főzelékek fel nem használható részei (héjuk, száruk, torzsájuk) is sok jóízű tápanyagot

tartalmaznak. Ezért jól tesszük, ha ezeket is megfőzzük és ezt a vizet is felhasználjuk, hozzáátve a készülő ételekhez (karfiol torzsájából, a spárga héjából, a borsó hüvelyéből készült főzetet).

Ha a főzelékeket főzés útján készítjük el, akkor ajánlatos a vízbe só tenni (ezt minden háziasszony tudja), mert a sótlan víz minden ízt, tápanyagot kiszív a főzelékből.

Párolt rántásos főzelékek készítése: vastagfalú, széles, lapos edényben zsírt olvasztunk (személyenként 1 dekát számítva). Ha hagymás főzeléket készítünk, azt apróra vágjuk, s gyenge tűznél, a láboshan üvegesre puhítjuk. A zsiradékba betesszük a főzeléket, s gyenge tűznél, gyakori rázogatóssal addig pároljuk, amíg megpuhul, szép fénylő lesz és illata érzik. A káposztaféléket, karalábét, nem fedjük be, hogy nehéz illatuk előbb elszálljon.

Ekkor szárazon pörkölt lisztet (személyenként 1 dekát) a főzelékre szórunk és jól összekeverjük. Majd hideg vízzel felengedjük, hogy mártássűrűségű legyen. Feiengedhetjük fele víz fele tejjel is, de ilyenkor egészen meg kell puhítani a főzeléket előbb. Végül megsózzuk és tetés szerint fűszerezük, tejszínnel, vagy tojás-sárgával izesítjük. A főzelékekből felnőtt emberekre személyenként 20 dekát számíthatunk egy étkezéshez. A sárgarépa (nyári murok; készítéséhez 2—3 személyenként egy kiskanál cukrot is teszünk, s végül tejszínnel, petrezselyemzölddel izesítjük. A parajfőzeléket valamivel kevesebb liszttel, enyhén sózva készítjük. Rendszerint kevés hagymával (2—3 személyre 1 kiskanállal) készítik. Vannak, akik nem hagymával szeretik,

hanem cukorral (egy személyre 1 kiskanál cukorpor). A paraj szívleveleit szárait nem dobják el. A parajt átdaráljuk, levét felfogjuk és az átdarált parajhoz öntjük. Elkészítése egyébként az említett módon történik.

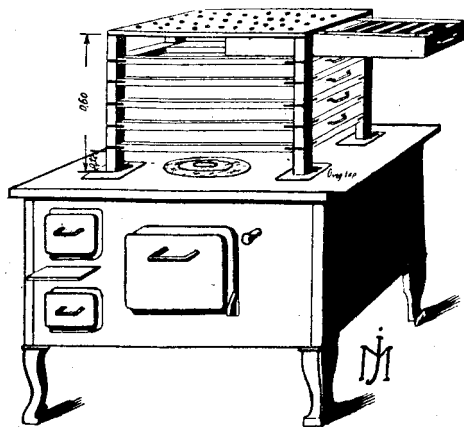
Változatossá és izletessé tehetjük étkezésünket a különböző rakott és töltött főzelékekkel. Ezeket hússal, rizszel, stb. is készíthetjük. Közismert a töltött paprika és a rakott krumpli. Ezeknek a mintájára készülhet a jó töltött krumpli, paradicsom, a rakott paszuly, tök, kelkáposzta, feketegyökér, spárga. Izjavítónak sajtot, levegőmorzsát, (prézli), stb. használnak.

A főzelékek nyersen még kevesebbet veszítenek tápértékükből, mint párolt, vagy különösen főtt állapotukban. Nyersen zöldsalátáknak használhatjuk fel őket. Zöldsalátát mindenféle főzelékből készíthetünk, nemcsak a kerti salátából. Ismeretes az ugorkasaláta. Igen jóízű a paprikasaláta, a paradicsomsaláta, kékparadicsomsaláta. Készíthetünk salátát spenótból, karalábéből, fehér és piros káposztából, murokból, karfiolból, céklából, retekéből.

A zöldsalátákat nemcsak egyenként, hanem vegyesen a legjobb elkészíteni. Négy-ötféle említett főzelékből vékony szeleteket vágunk, s a saláta, a paradicsomsaláta, kékparadicsomsaláta. személyre a következő anyagokból keverendő össze: 10 evőkanál tejfel, vagy olvasztott libazsír, 5 evőkanál citromlé vagy gyenge ecet, 2—3 evőkanál víz, fűszerül még 2 evőkanál metélt párhagyma, vagy helyette reszelt hagyma, kevés tárkony, esetleg finomra vágott petrezselyemzöld, kevés cukorpor, vagy méz.

Házi tüzhely-aszaló.

A mellékelt kép szinte szó nélkül is beszélne. Egy olyan szerszámról van szó, amelyet a legegyszerűbb konyhai tüzhelyre is reá-

tehetünk. Fából elkészítünk egy négyszögletes ládaforma polcot, 80—100 cm. hosszúságban, 40 cm. szélességben és 60 cm. magas-

ságban. A polcok fiókjaiiba vékony lécekből, melyek egymástól egy cm. távolságban vannak felszegezve, szárító rostélyt készítünk. A legalsó emelet 12 cm.-re, a többiek egymástól 8 cm.-re vannak. Hogy a gyümöleslé elfolyását megakadályozzuk, az aszaló láda alá egy vékony tepsiszerű bádoglepot helyezünk. Gyenge tűzön nappal is, de főként éjszaka használjuk az aszalót. Hogy a szárító lábai tüzet ne fogjanak, cserép vagy üvegdarabot teszünk alájuk. Amint a képen látható, a felső borító deszkát meglyuggatjuk, hogy a felszálló pára legyen hol eltávozzon. A fiókokat cserélgetjük, mert az alsók több meleget kapva, hamarabb száradnának ki. Cserélgetve azonban egyszerre és egyformán száradt, egyöntetű aszalványt kapunk. A hulló nyári gyümölesöt meghámozva és felszeletelve, sőt még a szőlőfürtöt is megszáradhatjuk rajta.

GYÜMÖLCSTERMESZTÉS KERTÉSZET

Kertészeti tanácsadó.

Augusztusban gondoskodik a konyhakertet kezelő háziasszony a földi-eper táblák kiterjesztéséről. A régi szamócatáblán már meggyökeresedett sarjak ostorindáit elvágjuk, elválasztjuk az anyanövényektől s így fokozott gyökérfejlesztésre kényszerítjük. A hónap végén az ilyenformán megerősödött új töveket állandó helyükre ültetjük ki. Ezek őszig jól megerősödnek s a következő évben már termést is hoznak. Az ültetést 50 cm. sortávolságra végezzük.

A meztelensigák különösen nedves időben tömegesen lépnek fel, igen nagy károkat okozva a zöldséges kertben. Ellenük mésszel való porozással védekezhetünk. A kereskedelemben kapható Tanatol oldat szintén igen jó, de drágább, mint a mézpor.

A köszmétét és ribizlit figyelve, gyakran észlelhetjük, hogy rendszeresen hullatják levelüket. Ez ellen a betegség ellen 1%-os bordói lével kell permeteznünk. Ha már elkészítettük a bordói levet, használjuk azt fel ugyancsak 1%-os oldatban a burgonya levélfodrosodása ellen is. Ha burgonyát olasz módra termelünk, még fokozottabb figyelemmel kell lennünk a betegségekre s ezért késő őszig a burgonyát többször is permetezzük meg bordói lével.

A háziasszony teendői a baromfiudvarban.

A rosszabb tojók augusztusban már megkezdik a vedlést. Ezeknek a vedlése hosszabbban is tart, mint a jó tojóké, amelyek sokszor csak szeptemberben, vagy októberben kezdik meg a vedlést.

A vedlés tartama alatt a tojó állatok bezüntetik tojástermelésüket, egyes állatoknak a taraja teljesen összezsugorodik és megfehéredik, ez alatt cserélik ki elhasznált tollazatukat és rendszerint szaporodással kapcsolatos szerveiket is szinte megújítják. Azokat az állatokat, amelyeknek taraja összezsugorodik és megfehéredik, selejtezük ki, mert soha sem lesz belőlük hasznothajtó állat.

A vedlés ideje alatt etessük bőségesen az állatokat, hogy a vedlés minél hamarább történhessen meg. Ezzel azt is elérjük, hogy több értékes őszi és téli tojást kapunk tyúkjainktól.

Fordítsunk nagy gondot augusztusban a baromfiólak takarítására. Seperjük ki alaposan az ólakat, mert a piszokban szaporodnak el a tolltetvek, kullancsok és a rühatkák. Hordjunk ki minden berendezést az ólból, mossuk le forrólagos vízzel és belül is mossunk le mindent.

Tanácsos az ólat jól lezárni, belülről a réseket leragasztani és az ólat kikénezní. Utána a falrepedéseket simára levakoljuk.

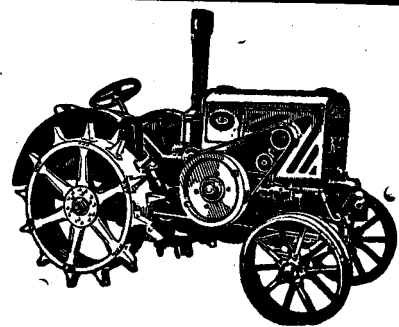
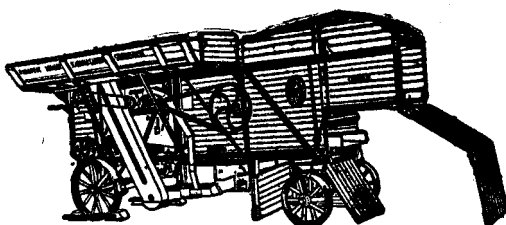
Hofherr-Schrantz-Clayton-Schuttleworth Rt. Budapest.

„HSCS” nycrsolajtraktorok,
„SUPERIOR” acélvázás cséplőgépek,
vetőgépek.

valamint az összes egyéb
mezőgazdasági gépek leg-
tökéletesebb kivitelben.

Kaphatók:

Turnătorie de Fier și Fabr. Mașini din Cluj S. A.
Secția: Mașini Agricole Cluj, Calea R. Ferdinand 62.
Telefon: 12-17.

TÖRVÉNYEK RENDELETEK

Uj törvény

a szőlőadóról, a bor szabad forgalmáról, továbbá a seprő és törkölypálinka adómentességének megszüntetéséről.

A hivatalos lap 1940. június 27-én megjelent 146. számában közölt Rendelet törvény a szőlőbirtokosokat érdeklő következő intézkedéseket tartalmazza.

1. §. a) Az oltott és hazai szőlővel beültetett területek hektáronkénti adója 1940. április 1-től kezdődő hatállyal az eddigi 3.000 lei helyett 2.000, azaz kétezer lei.

b) A direkttermő szőlőterületek adója marad 3.000 lei.

Erre a hektáronként számított adóra semmiféle természetű más adó, pótagó, vagy hányad (aditionale, supracota) fel nem számítható.

Az a) pont alatti ültetvények az első öt évben adómentesek.

Ugyancsak mentesek az adó alól az a) és b) pont alatti, a kisgazdaságok mellett a kertekben létesített szőlőültetvények $\frac{1}{8}$ ha. kiterjedésig. A szőlőhegyekben, a mezőn, vagy községi területeken levő ilyen szőlőkre a mentesség nem terjed ki.

A törvény ezután a szőlőterület után fizetett adók mikénti megosztásáról rendelkezik.

A törvény III. fejezetének 4. pontja elrendeli, hogy az 1940—41. pénzügyi év kezdetétől, tehát folyó évi április 1-től visszamenőleg, évi 500, (ötszáz) lei hozzájárulás fizetendő hektáronként a nemes szőlők (vita noștila) után mindaddig, míg a direkttermő szőlőkre vonatkozó kiirtási, illetve megváltási eljárás befejezést nem nyer. Ez a határidő az 1939. április 1-i törvény szerint 5 év.

A 30. §. kimondja, hogy a régi alapon kiszámított fogyasztási és forgalmi adó megszűnővén, a bor forgalma szabad és a pénzügyi közegek szempontjából semmi féle alakisághoz kötve nincsen. *Boradó bárca tehát többé nem szükséges.*

Nem intézkedik ez a törvény a 2% nemzetvédelmi adó mikénti lerovásáról. Természetes, hogy ez a vevő által a vételáron felül fizetendő adó ezután is lerovandó.

Az 1939. április 1-én a hivatalos lap 78. számában kihirdetett, eddig érvényben volt törvény 28. §-ának hatályon kívül helyezésével a seprő és törkölypálinka adómentessége

megszűnt. Ezek után is a többi pálinkafélékre számított adó fizetendő.

A közzétett indokolás szerint:

1. A nemes szőlők művelési költsége sokkal nagyobb, hozamuk pedig sokkal kevesebb, mint a direkttermő szőlőké.

2. A seprő és törköly pálinka adómentesítése azt okozta, hogy cukrát és más adóköteles gyümölcs-pálinkát seprő, vagy törkölypálinka néven hoztak forgalomba. Az ellenőrzés szinte lehetetlen, miután a legtöbb szőlőbirtokosnak gyümölcsöse és pálinkafőző üstje is van.

A törvény III. 4. pontja alatt bevezetett évi 500 lejes hozzájárulások összegéből szőlőművelési és biztosítási alap létesítendő s ez az összeg a szőlőadóval egyszerre hajtandó fel. Ennek az összegnek beszámításával az évi és hektáronkénti szőlőadó végeredményben 16.66%-kal csökkent.

Dr. Eöry István,
a Szőlészeti és borászati
Szakosztály elnöke.

VÁRADI ÁRPÁD R. T.

Építőipari és Kereskedelmi telepén.
Târgu-Mureș, Strada Cuza Vodă No. 90.
Telefon: 231.

állandóan raktáron tartjuk az alábbi anyagokat: Cement, mész, gipsz, nád, cserép, eternit, téglák, kútgyűrű, hídső, itatóvályú, beton-kéményajtó, határjelző kő, kátrány, kátránypapír, szigetelőlemez, épületalátét-kövek, műkölépcsők, színes cementlapok és homlokzatburkoló kövek, chamott-tégla és chamottliszt, „Citan“ nedves falak elleni szigetelő anyag.

Faragott és fűrészelt fenyőanyag és deszka minden méretben és minőségben, tölgyfák, oszlopok és sasfák, asztalos áruk, talicskák, kútostorok, szőlőkarók, Nut-Federes padló-dszkák, Tüzifa és tüzelőc detailban és engros tételekben. „Terrovarit“ csillámos művakolati anyag minden színben.

FAHASÍTÓ, FAMEGMUNKÁLÓ, ASZTALOS-IPARI GÉPEK.

A faanyagokat kívánságra gépeinken meggyaluljuk és a szükséges méretekre kiszabjuk.

Olesó, előzékeny és pontos kiszolgálás.
GAZDAKÖRI TAGOKNAK VÁSÁRLÁSNAI
ÁRKEDVEZMÉNYT ADUNK!

A mezőgazdasági munkaszolgálat.

A hivatalos lap 157. számában 1940 július hó 10-én megjelent a minisztertanács 1717. számú jegyzőkönyve, amelyben az összes megyefőnökök felhatalmazást nyernek arra, hogy a mezőgazdasági termelés biztosítása érdekében a körülményeknek megfelelően megtegyék a szükséges intézkedéseket. E célból a hadkiegészítő parancsnokságokkal egyetértésben elrendelhetik a mezőgazdasági és erdészeti munkálatok kötelező végrehajtását. Ezeknek a munkálatoknak az elvégzésére a katonai szolgálatra be nem hívott, valamint a katonai szolgálatra nem kötelezett 70 évnél fiatalabb földműveseket munkaszolgálatra rendelhetik be. Az így elvégzett munka fizetéses. Mindazok, akik mentesítést kaptak a katonai szolgálat alól azon a címen, hogy valamely gazdaságban működnek, kötelesek ebben a minőségükben állandóan a kijelölt helyen működni. A nemzet és haza megszervezéséről szóló törvényben írt büntetések terhe mellett a megyefőnökök és községi bírák felelnek azért, ha az összes mezőgazdasági munkák kellő időben és megfelelő módon el nem végeztetnek. A megyefőnökök rendelkezése alá tartoznak ezen minisztertanácsi jegyzőkönyvben írt munkák elvégzése céljából az összes mezőgazdasági, közigazgatási és rendőri közegek. Kisközségekben a helyi közigazgatási és csendőri szervek a községi bíró rendelkezése alá tartoznak. A megyei mezőgazdasági mozgósítási bizottságok, valamint a mezőgazdasági kamarák kötelesek azonnal megvizsgálni azokat a feltételeket, amelyek mellett a mezőgazdasági munkálatok folynak, valamint a munkaerő hiányokat is és közreműködnek a jelen minisztertanácsi jegyzőkönyv, valamint a mezőgazdasági munka megszervezéséről szóló rendeletek alkalmazásánál. Ezzel kapcsolatban Gigurtu Ion miniszterelnök elnökletével minisztertanács volt, amely elhatározta, hogy az összes érdekelt tárcákat bevonja a mezőgazdasági problémák sürgős megoldásának értelmében. Ennek a minisztertanácsi határozatnak értelmében magának a miniszterelnöknek aláírásával a következő rendeletet bocsátották ki:

1. A július 7-iki, 1717. számú minisztertanácsi jegyzőkönyv alapján az aratási, betakarítási és gabonaneműek elszállítására vonatkozó munkálatok elvégzésére elrendelik a mezőgazdasági mozgósítást.

2. Ennek az akciónak legszorosabban kell a hadsereggel együttműködnie; a) erre vonatkozólag már bizonyos leszerelések történtek a nagyvezérkar 3. számú rendelete alapján; b) egyes újabb katonai kontingenseket fognak meghatározott időre szabadsággal; c) a munka és szállítási osztagok, valamint d) a katonai előképzősök és e) a helybenmozgósítottak a prefektusok rendelkezésére fognak állani e munkák elvégzésénél; f) autókat, kocsikat és egyéb járműveket kell e célra szükség szerint rendelkezésre bocsátani.

3. Hogy a munka megszervezése kellő formában s minden zökkenő nélkül történhessen:

a) prefektusoknak meg kell szervezni a maguk megyéjét, ők felelősek azért, hogy a megyé-

ben a munka kellő időben és pontosan elvégeztessék, mert egyetlen szem búzának, vagy gabonaneműnek sem szabad veszendőbe mennie.

b) A prefektus felhasználja az összes, a megyében rendelkezésre álló mezőgazdasági munkaerőket, érintkezésbe lép az ottani katonai parancsnokságokkal, hogy megfelelő katonai munkaerőt, katonai kincstárhoz tartozó járműveket adjon rendelkezésére, hogy úgy a mezei munka: az aratás, betakarítás, mint az elszállítás és elraktározás rendben menjen végbe. A prefektusnak jogában áll azokat is felhasználni a munkák elvégzésére, akik nem tulajdonosai vagy birtokei annak a földnek, ahol a betakarítási és aratási munka folyik és különös tekintettel kell gondját viselje a bevonult vagy koncentrált gazdák földjeinek.

4. A munkák elvégzéséért a föld tulajdonosa 20 lejű fizet naponta az egyes munkaerő élelmezésének megváltására és 45 lejű napi munkabért, 100 lejű naponta a kocsik igénybevételéért, a lovakat és más állatokat pedig természetben köteles élelmezni.

Akinek a hadsereg részére lovát, vagy más állatát elrekvirálták, vagy aki koncentrálni van, vagy be van vonulva, mentes e díjak fizetése alól.

5. A katonai előképzősöket összegyűjtik csoportokba és így használják fel a mezei munkára. Ezeknek fizetéséről és élelmezéséről a belügyminisztérium gondoskodik.

6. A munkák lelkiismeretes és hazafias szellemtől fűtött gondossággal történő elvégzését elsősorban a királyi helytartó ellenőrzi az alá rendelt megyék területén. Ezenkívül a katonai parancsnokok is, akik a katonai egységeknek megmagyarazzák, hogy ez nem személyes érdekből folyó tevékenység, hanem a nagy nemzeti összérdek szolgálatában áll és amíg ők más földjén végzik el az aratás, cséplés és betakarítás munkáját, addig az ő földjeiket hasonlóképpen más, ott szolgálatot teljesítő katonatársaik végzik.

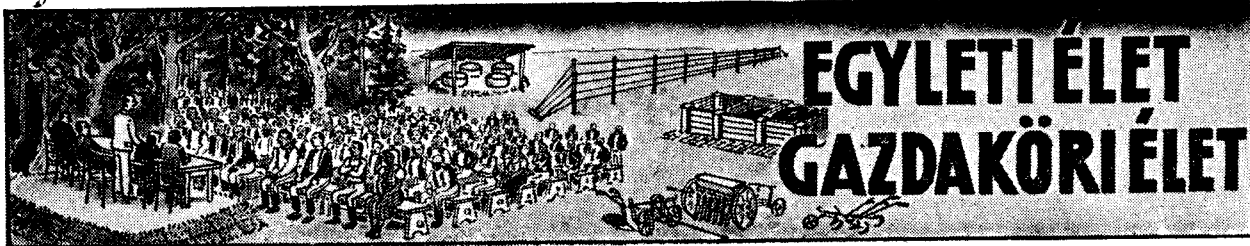
7. A mezőgazdasági kamarák és egyéb intézmények vezetői, valamint a prefektusok lehetőleg állandóan tartózkodjanak a munkálatok közelében, künn a földeken, a munkások között, hogy jelenlétükkel is kihangsúlyozzák a munka fontosságát.

8. Az előképzősök parancsnokai és kiképzőtisztjei hasonlóképpen a munkák elvégzésének a helyén kötelesek tartózkodni és a munka elvégzésére felügyelnek.

9. A katonai előképzősök kiképzését szeptember hónap elejéig felfüggesztették.

10. A csendőri és rendfenntartó hatóságok ügyelnek arra, hogy a munka nyugodt menetét senki meg ne zavarja.

11. A miniszterelnök és a kormány tagjai megvannak győződve arról, hogy az ország minden igaz polgára átérzi ennek a nagy hazafias tevékenységnek fontosságát és mindenki teljes odaadással teszi meg kötelességét.

Dr. Szász Pál, az EMGE országos elnöke a helyszínen tanulmányozta a vidékek magyar gazdáinak helyzetét.

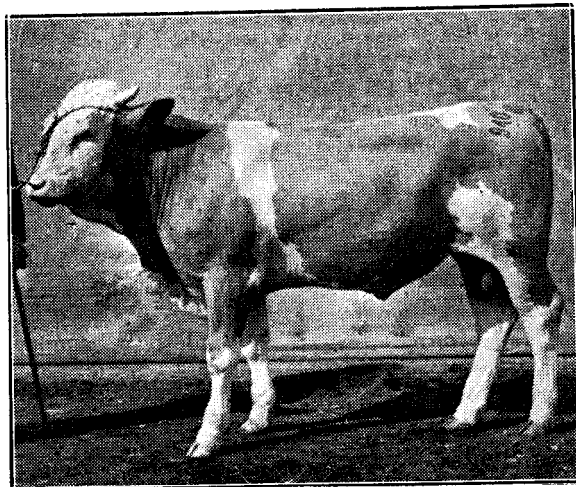
Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet, mint a romániai magyar gazdatársadalom életének irányító és érdekeinek védelmi szerve, állandó éber figyelemmel kíséri népünk e jelentős rétegének helyzetét, életkörülményeit s a lehetőségek határain belül — minden erejével s tudása legjavával igyekszik azt szolgálni.

A magyar gazdák helyzete azonban szükségessé tette, hogy maga az országos elnök, dr. Szász Pál induljon helyszíni szemlére. E célból a hó elején tíz napig járta Erdély egyik jelentős magyar lakta vidékét. Utjának első szakasza Nagyenyed, Gyulafehérvár, Szászváros, Déva, annak csángótelepe és az ottani magyar falvak voltak, majd Dicsőszentmárton, Borzás, Keresd, Héjjasfalva, Ujszékely, Alsóboldogfalva, Fiátfalva, Székelykeresztúr, Rugonfalva, Siményfalva, Kadács, Tarcsafalva, Firtosmartonos, Etéd, Korond, Farkaslaka, Szekegyudvarhely, Homoródszentmárton, Vargyas, Olasztelek, Nagyajta, Hidvég, Sepsiszentgyörgy, Ilyefalva, Kőkös, Szentiványlaborfalva, Uzon, Angyalos, Sepsibesenyo, Dálnok,

Kézdivásárhely, Nyujtód, Szentkatolna, Csík-szereda, Csikcekefalva, Csikcsicsó, Csikszentgyörgy, Karcagfalva, Gyergyószentmiklós, Gyergyóalfalu, Szováta, Marosvásárhely stb. meglátogatására került sor. Az EMGE elnöke, akit utjára Mikó László kerületi felügyelő, illetve Orosz Károly, Benedek Pál, Rednik Endre és Fodor Pál EMGE alkerületi felügyelők, továbbá Tóth István a háromszékmegyei gazdakörök elnöke és Séra István ügyvezető alelnök kísérték el, — közvetlen érintkezést talált a gazdakörök vezetőivel, EMGE tagokkal, a falvak és a vidékek magyar vezetőivel.

Dr. Szász Pál mindenütt tanácsokkal látta el a sok helyen termelési nehézségekkel küzdő magyar gazdákat.

Ugyancsak itt írjuk meg, hogy Demeter Béla, az „Erdélyi Gazda” szerkesztője és az EMGE igazgatóválasztmányának előadója, elnöki megbízásból hasonló céllal Szamos- és Naszód megye egyes magyar gazdák által lakott vidékeit járta be.

„Kincses”, — a budapesti mezőgazdasági kiállításról EMGE által Háromszékbe behozott tenyészbika. (A községet, illetve a gazdakört Séra István, a vármegyei gazdasági egylet ügyv. alelnöke és Rednik Endre EMGE alkerületi felügyelő állapították meg.) Tenyésztő: Cséplő Lajos. Fonó, Somogy megye. Szül. 1938. október 22. Anyja tejhozama 2146 kg. tejsír 3.85%.

Magyar gazdák!

A búza betakarítása, cséplése és értékesítése során Gazdatestvéreink gondoljanak arra, hogy egyesületük ma fokozottabb munkateljesítményre hivatott. A munkásságához fűzött várakozásokat azonban csak úgy töltheti be, ha tagjai eleget tesznek vállalt kötelezettségeiknek s pontosan befizetik tagdíjakat.

Az E. M. G. E. elnöksége.

Egyes helyeken már befejezést nyert az aratás, — máshol viszont most van folyamatban. A különböző vidékekről beérkező jelentések szerint a termés a tavalyin alul maradt. Ez a körülmény gazdáknak és nemzetgazdaságnak egyaránt nagy vesztesége. A termésmennyiségről azonban egyelőre még korai volna számokban beszélni.

A kormány gazdasági tanácsa elhatározta, hogy mint az előző években, — ezuttal is intézkedéseket fogantat a búza értékesítése, illetve ármegeállapítására vonatkozólag. A rendelet azonban a mai napig még nem jelent meg, így lapunk e számában természetesen nem ismertethetjük.

Búza: szilárduló irányzat s állandó kereslet mutatkozik. A piacra felhozott áru fedezi a szükségleteket. A búza ára Kolozsváron 680 le.

Rozs. Rendkívül élénk kereslet, ugyyszólván semmi kínálat. Egyre szilárduló irányzat, Kolozsváron 650 lejt fizetnek érte.

Kukorica: jelentős mennyiségű áru kerül a piacra, de vásárló is akad bőven. Ára a búzáét is elérte, 650 lejt.

Zab: a tartós kereslet mellett nincs áru a piacon. 700—720 lejt fizetnek.

Árpa: elegendő kínálat mellett mérsékelt a kereslet, az árpa ára 620 lejt.

Marosvásárhelyi piaci árak: (Július hó II-ik feléből.) A búza ára esett, a tavalyi áruért 600 lejt fizetnek, a tengeri szilárd, vásárhelyi és nyáradszeredai heti piacon 20 literes vékánként drágább, mint a búza. Vékája 100—110 lejt, ami 650—700 lejes q-kénti árnak felel meg. Új árpa még nem volt a piacon. Szarvasmarha ára emelkedett Balavásáron júl. 16. hizott ököreért 22—24 lejt adtak és a kerselet élénk volt. Sertés (hizott) ára ma is nyomott. A 100 kg-on felüli york süldő, vagy 130 fölötti mangalica 32—33 lejt.

Szatmáron a hó közepén a piacon csak szórványos üzletkötések történtek. Búza 690—700 lejt, rozs 560—510 lejt, zab 600—620, kukorica

560—580 lejt. Állatpiacon vontatott felhajtás, — csekély vevők hiányában. — Takarmánypiac: búzakorpa 460 lejt, lóhere és lucernaszéna esőmentes 300 lejt.

Dicsőszentmártoni piaci árak:
Termények: Búza 650—670 lejt q-kint. Tengeri 570—580 lejt. Árpa: nem volt felhozatal. Zab: kereslet 700—720 lejt q-kint.

Takarmány: Nagy kínálat mellett nincs kialakult ár. A felhozott mennyiséget tulnyomó részben haza viszik eladatlanul.

Állatárak: Hizott ökör 20—22 lejt kilónként. Igás ökör párja 25—30.000 lejt. Fejőstehén 9—16.000 lejt darabja. Selejtezett tehén 15—16 lejt kilója. Hizott sertés 100 kg. felüli 33—34 lejt kilónként. Választott malac 1200—1300 lejt párja.

Nagyvárad piaci árak: Lásbajszágok piaci ára: Jármás ökör 17—19, Kövér ökör 19—20, Vágómarha (I. oszt.) 16—18, Vágómarha (II. oszt.) 14—16, Zsirsertés (exportra) 37—39, Zsirsertés (belföldi áru) 30—34, Sovány sertés 38—30 lejt kgr-ja. Malac, párja (3 hónapos) 900—1200 lejt. Igásló, darabja 3—8 ezer lejt.

Terménypiac: Változatlan árak, tartózkodó üzlet. Piaci árak: Búza 650—660. Árpa 630—640. Rozs 570. Tengeri 560. Zab 650—660. Napraforgómag (maximálva) 850 lejt. Tökmag 1400. Korpa 380—400 lejt.

Takarmánypiac: Tovább szilárduló árak, élénkülő kereslet, kevés felhozatal: Anyaszéna 170—210. Új lucerna 280—300. Lóhere 190—230 lejt.

Kiviteli állatárak. Kolozsvár: Szedett ökör 18—20 lejt kg-ja, hizalt ökör 22—24 lejt, gyárakban hizalt ökör 24—26 lejt kg-ja. Sertés 120 kg-ig 34—36 lejt, 120 kg-on felül 36—38 lejt, hizalt mangalica 38—44 lejt, zsirsertés 40—44 lejt. Vágó ló 14—16 lejt, olvasztani való szalonna 56 lejt, háj 58 lejt. Brassó: szedett ökör 20—24 lejt, kivitelle 25—27 lejt, borju 28—30 lejt, sertés 120 kg-ig 35—37 lejt, 120 kg-ig 35—37 lejt.

Augusztus havi állatvásárok.

1. Alparét, Bata, Bályok, Bázna, Cséfa, Egeres, Karánsebes, Lovete, Remete, Szászszentgyörgy, Turterebes, Tyukó, Vajdareése, Zilah.

2. Hortobágyfalva, Nagydizsnód, Tasnád, Vaskoh.

3. Déva, Magyarfráta, Pankota, Százkézd.

5. Kolozsborsa, Prázsmér, Szentjobb.

6. Berettyószéplak, Berliste, Dés, Háromalmás, Marzsina, Nagyilva, Vizakna.

7. Kápolnás, Nagyilonda, Szalárd.

8. Aikenyer, Zsibó.

9. Marosujvár.

10. Oradna, Szászrégen, Világos.

12. Avasujváros, Csizér, Ecel, Kisapold, Márkod, Nagybaród, Székelyudvarhely.

13. Felek, Lugos, Szárhegy.

14. Alsóvalk, Hátszeg, Krasznabélték, Magyarernemgye, Nagysomkut, Ujmoldova.

16. Batiz, Erdőszáda, Facsád, Temesvár.

17. Alsóvist, Nagyszentmiklós.

19. Drág, Hagymáslapos, Körsöfeketető, Marosilye, Nagyenyed, Nyárádköszvényes, Soborsin, Voila.

20. Bonchida, Felvinc, Mezőkapus, Nagybánya.

21. Barót, Küküllővár, Sülelmed.

22. Gyimesbükk, Nagyborosnyó.

23. Sárkány.

24. Pécska, Szászsebes, Talpas.

26. Halmi, Honetó, Korond, Morgonda, Szinéváralja, Tóhát.

27. Aranyosmedgyes, Bél, Sárafalva.

28. Beszterce, Kápolnásmonostor, Kerelőszentpál, Topánfalva, Tövis, Vajdahunyad.

29. Drassó, Nagysármás, Orlát, Sarmaság, Szilágycseh, Tősfalva.

31. Alcina, Atyha.

Ha a vásár ünnepnapra esik, rendszerint a következő nap tartják meg.

Tőzsdei árak

Julius hó utolsó hetéből. — Árak főssdei helységekben értendőek.

Tőzsde helysége	Búza	Roza	Árpa	Kukorica	Zab	Mák	Napraforgó	Fehérbab	Lóhere mag	Lucerna mag	Lóhere és lucerna széna	Széna	Megjegyzések
Kolozsvár	680	650	630	650	700	—	—	2000	—	—	—	—	
Nagyvárad	680	600	400	600	720	—	—	—	—	—	—	—	
Temesvár	680	600	620	620	700	—	—	—	—	—	—	—	
Bukarest	680	620	610	600	700	—	—	—	—	—	—	—	
Szatmár	680	550	600	610	700	—	—	—	—	—	—	—	
Arad	680	600	620	600	700	—	—	—	—	—	—	—	

HIREK.

Sulyos gyász érte az erdélyi magyar ágostai evangélikus egyházat. A napokban Aradon 90 éves korában meghalt Frint Lajos, a magyar ágostai evangélikus egyház szuperintendens főpásztora. Hosszu pályafutása alatt egyházának kimagasló vezetője volt, aki egész életén át hiveiért s egyházáért dolgozott. Halála nemcsak egyháza, hanem az egész erdélyi magyarság körében mély részvétet váltott ki.

A Nagyvárad-Szatmári római kat. egyházmegye új püspöke. A Pápa Öszentsége dr. Napholz Pál kolozsvári jezsuita atyát a Nagyvárad-Szatmári egyházmegye püspökévé nevezte ki. Az új főpásztor szatmármegyei születésű és egyike a legkiválóbban képzett és nagytehetségű katolikus papoknak. 38 éves korában érte e magas kitüntetés. Munkássága elé nagy várakozással tekintenek.

20 gyermek egy székely családnál. Lemhány községben Dani Gergely földműves nejének nemrégiben született meg a huszadik gyermeke. A keresztapaságra Márton Aron erdélyi római kat. püspököt kérték fel. A keresztelő fényes lélekemelő ünnepségek mellett zajlott le.

Három emberáldozata van a veszett farkasnak. Ostie bukovinai községben egy veszett farkas 12 embert harapott meg. Az emberek közül azonban hárman

csak később jöttek be a kolozsvári Pasteur-intézetbe. A mulasztásnak sulyos következményei voltak, amennyiben mindhárman megvesztek és borzalmak között haltak meg.

Felemelték a gyapju árát. A kormány gazdasági tanácsának határozata értelmében a racka gyapju kg-kénti árát 51 lejről 71 lejre emelték fel.

Nem emelik a cukor és a cement árát. A Nemzetgazdasági Minisztérium rendelete értelmében nem emelhető a cukor és a cement ára.

Mennyit jövedelmezett Románia állattenyésztése és állati termékeinek feldolgozása 1938-ban? Vaida Mihail állategészségügyi vezérfelügyelő adatai szerint Románia állattenyésztése 1938-ban az alábbi összeget jövedelmezte. A levágott állatok, illetve hús értéke 2.423.844.311 lej. A levágott és elpusztult állatok bőrértéke 1.133.039.800 lej. A tehéntej értéke 6.649.904.800 lej, a bivalytej értéke 306.496.800 lej. Az ökrök és a bivalyok igaerőértéke 7.105.200.000 lej. A trágya értéke 207.338.425 lej. A kivitelre került állatok értéke 324.227.000, összesen 18.150.050.335 lej.

A nyersbőr árak. A hivatalos lap 155. száma 1940 július 8-án közli a Nemzetgazdasági Minisztérium 48782. számú rendeletét, amely a nyers állatbőr kilónkénti árát a következőképpen állapítja meg: 16 kilónál sulyosabb fehér szarvasmarhabőr 45 lej, 16 kilónál sulyosabb piros szarvasmarhabőr 47 lej, 16 kiló-

nál könnyebb fehér borjubőr 53 lej, 16 kilónál könnyebb piros borjubőr 55 lej, bivalybőr 40 lej, bivalyborjubőr 45 lej.

Azonnali hatállyal megsemmisítették a régi falusi italmérési engedélyeket. A pénzügyminisztérium közölte a pénzügyigazgatóságokkal, hogy azonnali hatállyal megsemmisíti mindazokat a falusi italmérési engedélyeket, amelyeket 1938 október 1-én kellett volna visszavonni, de 1940 június 30-ig meghosszabbították. A körzeti ellenőrök azonnal bezárják a fentjelzett korcsmákat és jegyzőkönyvet vesznek fel a meglévő italkészletről, amit eladásba bocsájtanak. Az italmérési engedélyek megvonásával bekövetkezett üresedések betöltése érdekében a falusi bírók a törvényes feltételeknek megfelelő régi italmérési tulajdonosok és az új igénylők tudomására hozzák, hogy sürgősen nyujtsák be okmányaikat a pénzügyigazgatóságokhoz, melyek a kérvényeket a helytartóságok mellett működő különleges bizottságokhoz utalják.

A 25 ezer lejen alóli adóhátralékokért nem szabad árverést tartani. Pénzügyminiszteri rendelettel utasították az adóbeszedő közegeket, hogy a behajtásokat megfelelő módon intézzék. Forduljanak az adófizetőkhez és értessék meg az adóbefizetés jelentőségét. A rendelet egyben megtiltja, hogy a jövőben 25 ezer lejen aluli tartozásért árverést tarthassanak. A katonai szolgálatot teljesítők, illetve családtagjaiknál az adóbehajtást fel kell függeszteni.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 2 lel, vastag betűvel szedett szavak közlési díja 4 lej. Jelíges hirdetés kezelési díja 20 lel. Keretes hirdetés cm²-ként 7 lel, legalább három-
szori hirdetés esetén cm²-ként 5 lel. Hirdetéseket csak az árának egyidejűleg való beküldése mellett közlünk. A hirdetések legkésőbb minden hó 20-ig beküldendők.
Apróhirdetés után támpéldányt nem küldünk.

Eladó Kolozsvárt a Dónát-úton, az autóbusz végállomás közelében 3 és fél hold fiatal gyümölcsös, kerti házzal, kamarákkal, a Szamoshoz külön lejáróval és 10 méter kiépített Szamosparti fürdővel. Érdeklődni lehet: Dr. Asztalos Sándor ügyvédnél, Cluj, Calea Regele Ferdinand 7. II. emelet. Telefon 14-84.

Haszonbérbe adnám kb. husz hold gyümölcsösömet. Valló Wilhelm Peștișul-Mic, jud. Hunedoara. 88

Pávák és pávatojások olesón kaphatók Báló Lajos Mănăstur, posta Bujorul Bănățean, jud. Severin. 83

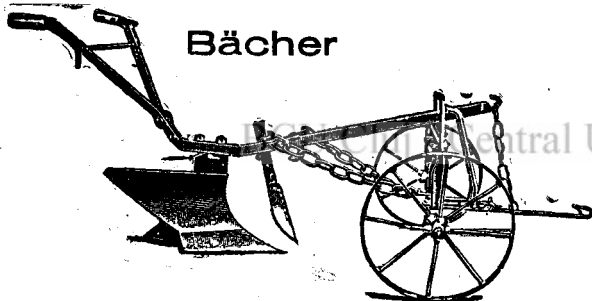
Anyarozsot (varjukörmöt) vesz Füredi Béla Mehadia, Banat. Megmintázott ajánlatot ár és mennyiség megjelölésével kér. 134

Bármilyen mennyiségben veszek idei termésű

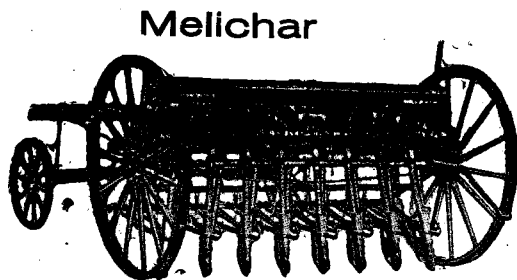
Anyarozsot

a legmagasabb napiáron. Közvetítőt díjazom.

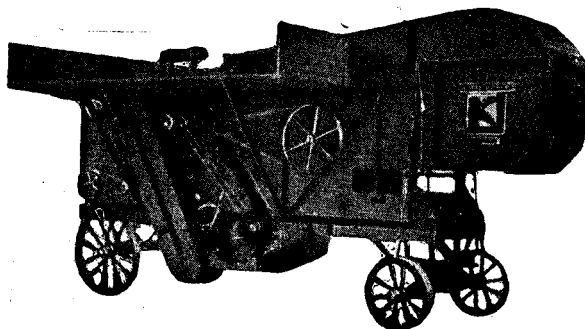
Ed. Buchwald. - Timișoara III, Strada Tolstol 10. 86

Bächer

Melichar

Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth-Bécs

Mezőgazdasági
gépszükségletét,
a gyakorlatban jól bevált gyártmányainkból
kedvező fizetési feltételekkel
beszerezheti:

Mașini Agricole și Industriale

Bächer-Clayton-Melichar S.A.R.

Cluj, Str. Petru Maior Nr. 15.

81

A szükségelt gépekről
kérjen vételkötelezettség nélkül
áránlatot!

APRÓHIRDETÉSEK**Állást keresők**

Magyar urinő otthont keres, vidékre is elmegy jobb módu keresztény úrhoz házvezetőnőnek, irodai munkát is vállal. Cimeket kérem a kiadóba „Középkorú” jeligére. 84

Állást keres 25 éves, ref. valású, 4 középiskolát végzett fiatalember. Cime: Cluj, Calea Regele Carol II. No. 60. 80

A „GLADYS” cipőpaszta a legjobb.

Cséplőgépész állást idényre keresek. Cím: Cluj, Cal. Regele Ferdinand 110. érdeklődni Házgondnoknál. 95

A „GLADYS” cipőpaszta a legjobb.

Állási kaphat

Kolozsvár melletti birtok vezetésére nős, kellő gyakorlattal rendelkező, szerény igényű gazdaszítet keresek. Ajánlatokat e lap kiadóhivatala közvetít. 89

Adás-vétel

Őszi borsó és szöszösbükkönyvetőmag kapható Biró Józsefnél: Sărmășel, jud. Cluj. 59

Fajtiszta angora nyulak, minden koraak, helyszüke miatt igen olcsón eladók. Szócs Zoltán Angora, farm. Ghiorae, jud. Arad. 90

Vennék jó karban lévő 17 soros R. Sack használt vetőgépet, 10–12 soros használt tárcsásboronát jókarban. Mara István Demșuș, Sarmisegetuza. 92

Használt tárcsás boronát keresünk megvételre. Részletes leírást és árat kérünk. Gazdasági Iskola Aiud, Colegiul Bethlen. 94

A „GLADYS” cipőpaszta a legjobb.

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Bartha Gyula, Dr. gróf Bethlen László, Gróf Bethlen Gábor, Bodor Kálmán, Bikfalvy Ferenc, Csomós János, Dániel Elemér, Dr. Eöry István, Dr. Gaál Alajos, Gyalui Sándor, Gyarmathy Piroška, Haáz Rezső, Hirsch Ernő, Koppány Rezső, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Kós Károly, Kamarási Szász

Ferenc, Dr. Konopi Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár, Mikó László, Dr. Nagy Endre, Nagy Miklós, Nagy Sándor, Dr. Oberding József, Dr. Parádi Kálmán, Szeghő Dénes, Szilágyi Ferenc, Schöppner Sámuel, Seyfried Ferenc, Stief Ottó, Telegdy László, Tempfli János, Veress István, Vita Sándor.

A rajzokat készíti: Guncser Nándor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
DARSIN PÉP a lucerna és répabogarat,

DARSIN minden rágókártevőt a szőlőben és gyümölcsösben,

TOXILIN mindenféle levéltetvet

biztosan és olcsón elpusztít.

Gyártja:

Vegy- és Élelmiszeripari Rt.

Növényvédelmi osztálya, Oradea.

Kapható:

a Mezőgazdák R.T.-nál Cluj és minden szaküzletben.

HORTHY

Itt, ezen a földön csak a nevét tudta mindenki. Öreg gazdák, apró gyermekek, könnyes édesanyák az Ő nevével ajkukon fejezték be az esti imádságot mindennap. Fenyegetés és börtön, súlyosabb adó, vagy jogelkobzás járt ezért a névért a gyűlölet országában. Az uralmon levők lelkiismerete semmitől sem remegett nagyobb izgalommal, mint ettől a névtől.

Jelenthetett-e bút minden magyar lelkében valami is ennél többet? Reménykedések, imádságok, jobb holnap, szabad magyar munka és hangos magyar ének, évezredes jog, kenyér és föld magyar becsülete, örökös viharfelhők eloszlása, levegő után vágó fulladó lélegzetek szabad megtágulása, vérző verejtékek letörülése, iskolákba induló gyermekeinknek kacagása, diplomáink szószékeinek szabad szava, a magyar multhoz, élethez, kenyérhez, joghoz, szóhoz és a magyarok Istenéhez vezető út, — mindez egyetlen szó volt a mi lelkünkben két évtized minden napján át.

Hát hogyan forrottunk volna egybe minden betűjével?! Hát hogyan lenne az övé minden akaratumk, vágyunk, józan önfegyelmünk, munkánk, családuknk és gyermekünk?!

Most, az Ő fiainak színpompás, döngöléptü bevonulásánál láttuk szemtől-szembe az arcát, a tekintetét és szeretetének mosolyát és az erdélyi magyar gazdák könnyes tekintetén át ezerszer és ezerszer megfürdött imádatban és örömben, hűségben és ragaszkodásban most az Ő arca is.

Feléje és a magyar Nagyasszony felé a boldog felszabadulás érzés tengerében, az erdélyi magyar falvak népének egyetlen nagy közös szívébe úgy lépett bele most az Ő jelenvalósága, mint ahogyan csak maga az ezeréves történelem élhet egy ezeréves nemzet örökkévalóságában.

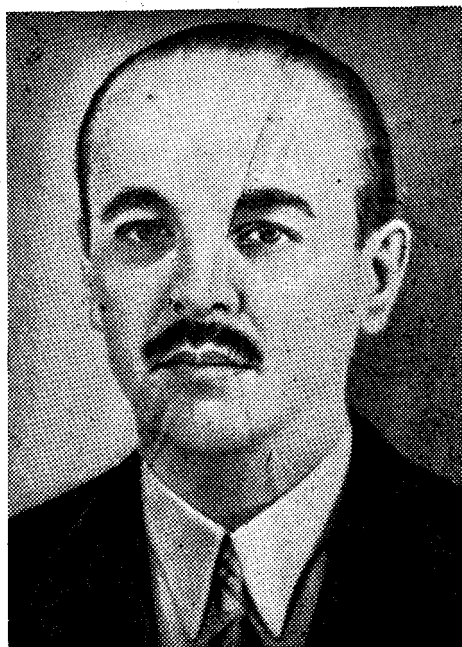
Teleki Pál grófit és *Csáky István* grófit, mint szülöttjét várta és fogadta Erdély.

Tudjuk, hogy tudásukkal, feláldozott munkás éjszakájukkal, minden figyelmükkel, mindent, de mindent elkövettek Erdély rab földjének felszabadításáért.

Teleki Pál és *Csáky István* maguk mondták: mennyi erőt merítettek Erdély népének feléjük áradó érzéseiből. Vajjon kevesebb lehet-e a munkájuk készsége és képessége most, amikor immár mi is szabad hazában erősíthetjük munkájukat Szent István örök határai felé?!

Gróf Teleki Pál.

Gróf Csáky István.